

Upravišтво: Ljubljana, Pucnijska ulica 5
Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24
Izjava: Ljubljana, Pucnijska ulica 5
Telefon št. 31-23, 31-26
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta 42
Izključno zastopstvo za oglašje iz Italije in
tuzemstvo: UPI S. A., MILANO
Računi: za Ljubljansko pokrajino pri pošto-
čkovnem zavodu št. 17-749, za ostale kraje
Italije: Servizio Conti, Contr. Post. No 11-3118

Izjava: vsak dan razen ponedeljka
Mesečna naročnina 25 ur

Uredništvo:
Ljubljana — Pucnijska ulica št. 5
Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24

Rokopisi se ne vračajo

Hohe feindliche Panzerverluste im Westen und Osten

Der feindliche Einbruchraum südöstlich Caen abgeriegelt — Heftige Kämpfe im Raum von Le Mans — In Italien keine Kampfhandlungen von Bedeutung — Zahlreiche Sowjetangriffe zusammengebrochen — Wilkowschken wiedergenommen — Voller deutscher Abwehrerfolg bei Raseinen

Aus dem Führerhauptquartier, 11. August. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

Im Raum südöstlich Caen wurde der feindliche Einbruchraum abgeriegelt, der Zusammenhang der Front wieder hergestellt. Seit den frühen Morgenstunden des heutigen Tages steigert sich das feindliche Artilleriefeuer dort wieder zum Trommelfeuer. Im Abschnitt beiderseits der Orne führte der Gegner gestern nur enger begrenzte Angriffe, die unter Abschuss von 32 Panzern erfolglos blieben.

Besonders erbittert wurde im Einbruchraum südlich Vire gekämpft, dessen Erweiterung dem Feind infolge unserer Gegenangriffe nicht gelang.

Im Raum von Le Mans sind heftige Kämpfe mit dem von starken Fliegerverbänden unterstützten, jetzt nach Norden angreifenden Feind im Gange.

Die Verteidiger von St. Nazaire, Lorient und Brest, zusammengesetzt aus allen drei Wehrmachtsabteilungen, schlugen wieder alle von Panzern unterstützten Angriffe des Feindes blutig zurück. Allein nordöstlich von Brest wurden in den letzten Tagen über 40 feindliche Panzer abgeschossen. Die Besatzung von St. Malo behauptete auch gestern die Stadt gegen fortgesetzte erbitterte Angriffe der Nordamerikaner.

Schlachtflieger griffen nördlich Le Mans feindliche Fahrzeugkolonnen mit guter Wirkung an.

Durch Angriffe schwerer Kampfflugzeuge vor der normanischen Front wurden ein Handelsschiff von 4000 BRT in Brand geworfen, eine weitere grosse Schiffschiffahrt und ein Zerstörer schwer beschädigt. Sicherungsfahrzeuge der Kriegsmarine und Marineflakartillerie schossen vor der Küste der besetzten Westgebiete 11 feindliche Flugzeuge ab.

Im französischen Hinterland wurden 271 Terroristen im Kampf niedergemacht. Das Vergeltungsfeuer auf London dauert an.

In Italien fanden gestern keine Kampfhandlungen von Bedeutung statt.

Im Osten brachen zwischen Stry und Weichsel zahlreiche Angriffe der Bolschewiken nach hartem Kampf blutig zusammen. Nordwestlich Baranow setzten unsere Truppen ihren Angriff fort und nahmen

ein Höhengelände. Feindliche Gegenangriffe blieben erfolglos.

Kampf- und Schlachtfliegerverbände griffen den sowjetischen Übersee- und Nachschubverkehr auf der Weichsel mit guter Wirkung an.

Zwischen Warschau und Augustow nahmen die Bolschewiken in mehreren Abschnitten ihre Angriffe nach mehrstägiger Kampfpause mit starken Kräften wieder auf. Östlich Warschau wurden alle Angriffe zerschlagen. Nordwestlich Bialystok konnte der Feind in unsere Stellungen eindringen. Gegenstöße brachten ihn zum Stehen.

Südwestlich Kauen wurde die Stadt Wilkowschken im Gegenangriff wieder genommen. In den beiden letzten Tagen verlor der Feind hier 69 Panzer und Sturmgeschütze sowie 61 Geschütze. Nördlich der Memel setzten die Sowjets ihre Angriffe infolge der an den Vortagen erlittenen hohen Verluste nicht fort. In der sechsstägigen Schlacht von Raseinen haben unsere Truppen damit einen vollen Abwehrerfolg errungen. Die Sowjets hatten hohe blutige Verluste und verloren in der Zeit vom 4. bis 9. August den Panzerbestand von zwei Panzerkorps.

An der lettischen Front griffen die Bolschewiken mit zahlreichen Verbänden auf breiter Front an. Die Mehrzahl ihrer Angriffe wurde in sofortigen Gegenstößen abgewiesen. Nur südwestlich des Pleskauer Sees brach der Feind unter Einsatz von über zehn Schützen divisionen, von Panzer- und Schlachtfliegerverbänden unterstützt, in unsere Stellungen ein. Schwere Kämpfe sind hier im Gange.

Feindliche Bomber griffen gestern das Gebiet von Ploesti an. Deutsche, rumänische und bulgarische Luftverteidigungskräfte brachten 13 feindliche Flugzeuge zum Absturz.

In der Nacht überflogen feindliche Störflugzeuge südbalgarisches Gebiet. Zwei Flugzeuge wurden abgeschossen.

Feindliche Jagdverbände stiessen nach Südwest- und Westdeutschland vor. Hierbei wurde ein mit dem Roten Kreuz deutlich gekennzeichnetes Lazarettzug im Raum von München mit Bordwaffen angegriffen.

In der Nacht warfen feindliche Flugzeuge Bomben auf Berlin und Bremen.

O položaju na bojiščih

Berlin, 11. avg. O položaju na bojiščih piše vojaški sodružnik agencije DNB dr. Max Krull:

Novi veliki uspeh nemških mornariških bojni sredstev, med njimi tudi torpedov, ki jih vodi po eni moči, v borbi proti sovražniški oskrbovalni mornarici, ki je povzročil sovražniško izgubo najmanj 6 ladij s skupno več kot 25.000 tonami, bo mogoče poučiti zapadne sile, ki razkrijajo vsako zasledbo, četudi nebranjena prostora v Bretaniji kot veliko zmago, da brez stalnega dovoza in stalnega stika z zaledjem ni mogoče dobiti bitke. Pri tem je posebno važno, da so bile potopljene ladje polno naložene ter da bo to močno prekrhalo račune zavezniškega vojnega vodstva. Na drugi strani pa dokazuje ta uspeh agresivno moč, s katero je sprejela in vodi nemška vojska boji proti invazijskim četam. S tem v zvezi se lahko omeni, da je prešlo večeraj ob 23. uri in 40 minut osam tednov, odkar so pričeli Nemci z masševnim ognjem obklopiti južno Anglijo. Priljubno po 200 nemških velenstrelkov je sedaj dnevno padalo na področje velikega Londona, njegove znanje okraja ter na druga južnanglijska mesta, luke in kraje. Ti izstrelki, iz katerih so se sploščala močno morčevali, so medtem postali torpedi, ki so usmerjeni v srce britanskega imperija. Kot udarci usode trkajo na vrata imperija in njegova metropola je s težavo lahko opravila svoje naloge. Ne le, da mora civilno prebivalstvo z naglim begom zapustiti ogrožene kraje, tudi urade so v veliki meri prestavili v srednjo Anglijo, tako, da pri tem močno trpi javna

uprava. Posebno težko pa je to, da ovirajo ruševine hiš po mestih vse promet.

Težišče bojev na francoskem bojišču se je sedaj popolnoma jasno pomaknilo na vzhodno krilo, kjer poizkušajo Kanadci z izredno silo orožja, oklopnikov in letalskih bombardiranj prodreti proti jugu. Izguba 278 oklopnikov v dveh dneh dokazuje veličino napada. Prodor so ni posrečil, ker so ga Nemci s protinapadom prestregli, toda s tem se ni rešeno, da ne bodo Kanadci pričeli ponovno napadati. Operacije Amerikanov v Bretaniji pa večeraj niso bile usmerjene toliko na nadaljnjo pridobitev ozemlja kot na to, da bi prišli v posest nemških obalnih oporišč. Doslej so se zrušili tudi napadi že pred območjem utrjenih luk. Vdrlj so lahko le v mesto St. Malo, v katerem se še bijejo ogorčene borbe.

Na italijanskem bojišču ni tako važno oživilje bojev ob jadranski obali kot razmeroma precejšnja tišina na ostalih odsekih bojišča, ki kaže na prenehanje čet. Možno je tudi, da se bodo kje podobno izkrcali kakor pri Nettunu.

Na vzhodnem bojišču so dosegli Madžari z odpravo nekakega vdornega mesta pri Delatinu važen uspeh. V ostalem pa dokazuje pojavljanje vedno istih krajevskih imen, da ni bilo nobenih važnejših sprememb na bojišču. Od mor, ki je nastal, ker boljševiki premeščajo svoje čete, je zadovoljstvo tudi nemškemu vojnemu vodstvu, da je zamašilo luknje ter ojačilo nekatere redkejšje vrste z novimi oddelki. Današnji boljševiški sunki se ne morejo glede učinka primerjati z ofenzivno silo, kakršno so imeli še pred dvema tednoma.

Veliki boji v severni Franciji

Berlin, 11. avg. Mednarodni poročevalski urad je objavil o velikih bojih v severni Franciji: V sredo se je še jasneje kot prejšnje dni pokazala namerna zavezniškega vrhovnega poveljstva, da bi z obklopljenimi operacijami velikega obsega zaleh in uničili nemške sile na normandjsko-bretonskem področju. Težišče je bilo na področju od Le Mans proti severu in severovzhodu. Kjer so prodirale ameriške divizije, ki so imele očitno nalogo, da se čim prej združijo s Kanadci, ki so poskušali večeraj pridobiti nadaljnje ozemlje v smeri proti Falaise. Medtem ko se je posrečilo Američanom zavzeti precej ozemlja, je lahko prva kanadska armada, ki se jo smatra za elitno zavezniško armado, nastopila vsled velikih izgub, ki jih je utrpela prejšnje dni, le z manjšo silo. Posrečilo se ji je sicer zasesti nekaj ozemlja vzdolž ceste Caen—Falaise v smeri proti jugu, vendar je morala plačati visoko napredovanje z visokimi in krvavimi izgubami in z veliko izgubo oklopnikov. Nemška obramba je uničila v poslednjih 3 dneh vzhodno od Orne 279 težkih oklopnikov, od katerih je večeraj en sam oddelek SS-prostovolcev uničil 90 oklopnikov. Ponovni poizkusi Kanadcev, da bi prešli novo nemško glavno prestopanje vzhodno od Orne, so bili večeraj dopolnile krvavo odbiti.

Ogorčeni obrambni boji so se vršili nadalje na področju Vire—Cherence. Ameriške divizije so ves dan z vseh strani napadale nemške črte, ne da bi se jim posrečilo vdreti v glavno nemško črto. Pri tem so utrpeli napadalci izredno težke izgube. V ognju nemškega

obrambnega orožja je bilo uničeno 239 težkih oklopnikov, razen tega je bilo uničenih 8 motoriziranih baterij havic.

Na bojišču pri Loiri je prišlo na področju Angersa ter severno od Nantesa do bojev med krajevnimi nemškimi zaščitnimi silami ter ameriški oklopniki skupinami. O poteku teh bojev, ki še trajajo, zaenkrat se ni zaključnih poročil.

Z nezmanjšano silovitostjo so se nadaljevali v jutranjih urah današnjega dne ogorčeni boji za St. Malo, pri čemer so utrpeli napadajoči Američani zelo visoke krvave izgube ter je bilo razen tega uničenega mnogo sovražniškega vojnega materiala. Neki nemški bojni oddelek je samo s sredstvi za borbo iz bližine uničil 19 modernih oklopnikov.

Nezaslišana kršitev mednarodnega prava

Berlin, 11. avg. Pred nekaj dnevi je zvedel nemški narod iz časopisnih poročil o nezaslišanem vojnem zločinu ameriških vojakov na italijanskem bojišču.

Šest nemških vojakov, med njimi eden težko ranjen, ki so prišli po porabi poslednjega streliva pri Catellini Marittimi v ameriško ujetništvo, so odgnali vojaki ameriške pehotne divizije v neki hlev, kjer so jih z ročnimi granatami in karabinkami zavratno umorili.

Po natančni preiskavi tega dogodka, ki je v vseh podrobnostih potrjeno poročilo, je nemško zunanje ministrstvo poslalo z ozirom na

Boji v Italiji

Berlin, 11. avg. Mednarodni poročevalski urad javlja o bojih v Italiji: Kakor javljajo dopolnilno o hudih bojih na jadranskem odseku italijanskega bojišča so utrpeli napadajoči britanski oddelki v sredo vsled zelo močnega nemškega obrambnega ognja izredno visoke krvave izgube, tako da so bili prisiljeni umakniti z bojišča več oddelkov in jih nadomestiti s svežimi silami. S temi so pričeli Britanci nato ponoči in večeraj nov velenapad. O poteku teh bojev, ki so v jutranjih urah divjali še z izredno silovitostjo, ni doslej še nobenih podrobnostnih poročil. V sredo je bilo uničenih skupno 33 oklopnikov. Protiletalsko toplotništvo je sestrelilo 13 britanskih letal. Na področju Florence so opazili večje zbiranje čet. Iz dovoza naprav za mostove je razvidno, da ima britansko vodstvo očitno namen pričeti na področju Florence v kratkem velenapad na severno obrežje Arna.

Razmere v zavezniški Italiji

Stockholm, 11. avg. Kakor poročajo iz Rima švedskim listom, zahtevajo liberalni časopisi v Rimu novo ureditev odnosov med Italijo in zavezniški. Sedanj po-ozaj ima lahko vsled pomankanjajočega zaupanja zavezničkov od Italije strahovite posledice ter povzročijo obupno bedo in grozovit kaos, slabši kakor je kdajkoli vladal na Balkanu. Italijani so brez iluzij ravno tako zavezniški. Ogromne razlike med angloameriško in italijansko mentaliteto, tradicije in običaji ter depimirajoči položaj Italijanov še bolj otežujejo te odnose. Italijani se na ozemlju, ki so ga zasedli Angloameričani tako obupani, da izjavljajo, da je boljše biti karkoli, samo ne Italijan.

Stockholm, 10. avg. Kakor poroča agencija Reuter, sta objavila komunistična in socialistična stranka Italije, da sta ustanovili skupen zavezniški odbor za pospeševanje skupnega dela in za vzajemno izvajanje skupnega minimalnega programa. Vsaka stranka obdrži svojo lastno organizacijo, vendar so prevzeli v tem odboru vodstvo komunisti. Ta razvoj je, kakor podarjajo, znak naraščajočih komunističnih prizadevanj v Italiji. Socialisti so sprejeli poziv komunistov, ker so uvideli, da se sami ne morejo uveljaviti napram fašizmu.

Izzivalna sovjetska prekršitev mednarodnega prava

Berlin, 11. avg. Angleški radio širi vest, da je neka nemška podmornica v Črnem morju potopila turško begunsko ladjo »Merkur«, ki je prevzela 277 Židov. Kakor je izvedel mednarodni poročevalski urad pri poveljstvu nemških podmornic, je to poročilo popolnoma izmišljeno. Mednarodni poročevalski urad je bil v imenu vrhovnega poveljstva vojske pooblaščen objaviti sledeče:

Potopitev turške ladje ni k rva nobena nemška podmornica. Nemške podmornice se ne zadržujejo in se nikdar niso zadrževale na tem morskem področju. Očitno je, da gre pri tem za izzivalno prekršitev mednarodnega prava po Sovjetski zvezi.

Japonski uspehi pri Hengjangu

Tokio, 11. avg. Glavni stan v Tokiju je večeraj objavil:

Kolikor je doslej znano, so dosegli Japonci pri napadu na sovražniškovo oporišče v srednjekitajski pokrajini Hunanu Hengjangu v glavnem sledeče uspehe:

Ujeli so 13.000 ljudi. Med njimi so poveljnik X. armade, dalje načelnik generalnega štaba iste armade ter poveljniki 3., 190. ter na novo organizirane 5. in provizorično organizirane 50. divizije.

Na bojišču so našli 4100 padlih sovražnikov. Nadalje so zaplenile japonske čete 101 top različnih kalibrov, 520 strojne ter 3500 pušk in mnogo drugega materiala in streliva.

Neuspeh angloameriški letalski napad na Korejo in Hondo

Tokio, 11. avg. Kakor je objavil japonski glavni stan v Tokiju, je preletelo večeraj jutraj ob 1. uri 20 sovražniških letal področje Koreje ter zapadni del glavnega otoka Honda. Letala so priletela s Kitajske. Zaradi energičnega odpora japonske protiletalske obrambe so se naglo umaknila, tako da niso povzročila nobene škode. Sovražnik tuil tokrat kakor pri prejšnjih napadih ni dosegel nobenega uspeha.

K preisnovi finske vlade

Helsinki, 10. avg. Državni predsednik maršal Mannerheim je uredil v sredo obojestransko zastopanje ministrov. Tako bo zastopal zunanega ministra Enckella ministri predsednik Hackzell, vojnega ministra generalnega poročnika Walgena pa bo zastopal finančni minister polkovnik Palloheimo.

Helsinki, 10. avg. Maršal Mannerheim je podelil bivšemu ministrskemu predsedniku Linkomiesu križ svobode prvega razreda.

Helsinki, 10. avg. Ob imenovanju maršala Mannerheima za novega finskega državnega predsednika sta si izmenjala vrhovni poveljniki nemške gorske armade generalni polkovnik Rendulic in maršal Mannerheim pozdravne brzojavke.

Helsinki, 10. avgusta. Finski poročevalski urad javlja, da je imela nova vlada v sredo dopoldne svojo prvo sejo.

Visoke sovražniškove oklopniške izgube na zapadu in vzhodu

Sovražniškovo vdorno področje južnovzhodno od Caena zajezeno — Siloviti boji na področju Le Mansa — V Italiji nikakih pomembnejših spopadov — Številni sovjetski napadi so se izjalovili — Ponovna osvojitve Vilkoških — Popolni nemški obrambni uspeh pri Rosjenih

Führerjev glavni stan, 11. avg. Vrhovno poveljništvo oboroženih sil javlja:

Na področju južnovzhodno od Caena je bilo zajezeno sovražniškovo vdorno področje ter zopet vzpostavljena zveza z boljšim. Od zgodnjih jutranjih ur današnjega dneva se je tam stopnjeval sovražniški topniški ogenj zopet do boljšega ognja. Na odseku ob obeh straneh Orne je izvedel sovražnik večeraj le tesno omejene napade, ki so ostali po uničenju 32 oklopnikov brezuspešni.

Posebno ogorčeni boji so se bili na vdornem področju južno od Vira, čigar razširjanje se sovražniku ni posrečilo vsled naših protinapadov.

Na področju Le Mansa so v teku silni boji s sovražnikom, ki napada sedaj, podprt z močnimi oddelki letal proti severu.

Branilci St. Nazaire, Lorienta in Bresta, sestavljeni iz vseh treh delov vojske, so zopet krvavo zavrnili vse z oklopniki podprte sovražniškove napade. Samo severnovzhodno od Bresta je bilo v poslednjih dneh uničenih preko 40 sovražniških oklopnikov. Posadka St. Maloja je obdržala tudi večeraj mesto kljub nadaljnjim ogorčenim napadom Američanov.

Borbeni letalci so severno od Le Mansa z dobrim uspehom napadli kolone vozil.

Z napadi težkih bojnih letal pred normandjsko obalo je bila zažgana 4.000 tonska trgovska ladja, neka nadaljnja velika ladja ter neki rušilec pa težko poškodovana.

Zaščitne ladje vojne mornarice ter mornariško protiletalsko toplotništvo so sestrelili pred obalo zasedenih zapadnih dežel 11 sovražniških letal.

V francoskem zaledju je bilo v boju uničenih 271 teroristov.

Nadaljuje se masševni ogenj na Londonu.

V Italiji večeraj ni bilo pomembnejših bojev.

Na vzhodu so se med Stryem in Vislo po trdih bojih krvavo zrušili številni boljševiški napadi. Severnozpadno od Bara-

nova so nadaljevale naše čete napad ter zavzele visoko planoto. Sovražniškovi protinapadi so ostali brezuspešni.

Oddelki bojnih in borbenih letal so z dobrim uspehom napadli oskrbovalni promet ter promet preko Visle.

Med Varšavo in Augustovom so boljševiki po večdnevem bojem odmoru na več odsekih z močnimi silami zopet pričeli z napadi. Vzhodno od Varšave so bili razbiti vsi napadi. Severnozpadno od Bialistoka se je posrečilo sovražniku vdreti v naše postojanke. S protisunkom je bil zaustavljen.

Južnozpadno od Kovna je bilo v protinapadu zopet zavzeto mesto Vilkoški. V obeh poslednjih dneh je izgubil sovražnik tam 69 oklopnikov in napadalnih topov ter 61 topov. Severno od Njemena boljševiki vsled težkih izgub, ki so jih utrpeli prejšnje dni, niso nadaljevali svojih napadov. V šestdnevni bojih za Rosjane so dosegle naše čete popoln obrambni uspeh. Boljševiki so imeli visoke krvave izgube ter so izgubili v času od 4. do 9. avgusta za dve diviziji oklopnikov.

Na letonskem bojišču so napadli boljševiki s številnimi oddelki na široki bojni črti. Večina njihovih napadov je bila s takojšnjimi protisunkom odbita. Le južnozpadno od Pskovskega jezera je vdrl sovražnik z uporabo več ko 10 strelskih divizij ter s podporo oklopnih oddelkov in bojnih letal v naše postojanke. Tu so v teku težki boji.

Sovražniškovi bombniki so napadli večeraj področje Ploesti. Nemške, rumunske in bolgarske protiletalske obrambne sile so sestrelile 13 sovražnih letal.

Ponoči so preletela sovražniškova motilna letala južno madžarsko ozemlje. 2 letali so sestrelili.

Sovražniškovi lovski oddelki so prodrli nad južnozpadno in zapadno Nemčijo. Pri tem so na področju Münchena obstrlevali z rdečim križem jasno označeni bolniški vlak.

Ponoči so vrgla sovražniškova letala bombe na Berlin in Bremen.

Boji na vzhodnem bojišču

Berlin, 10. avg. Mednarodni poročevalski urad javlja o bojih na vzhodnem bojišču:

Težišče veličnih obrambnih bojev je bilo tudi večeraj nadalje na področju Baranova in severno od Njemena, medtem ko so bili v ostalih odsekih le manjši boji. Iz gotovih znakov je razvidno, da nameravajo boljševiki kljub neuspehom v poslednjih dneh z dovozom novih pehotnih in oklopnih sil ponovno podvzeti močne napade proti postojankam na Karpatih. Ker istočasno dovažajo nadaljnje močne sile v odsek pri Baranovu, nameravajo očitno poizkusiti operacijo velikega obsega v obliki klešč in zrušiti vse nemško južno bojišče.

O večeršnjih bojih poročajo podrobno: Severno od Tatarskega prelaza so očistile nemške in madžarske gorske čete globok vdor, pri čemer se jim je posrečilo obklopiti in uničiti večje sovjetske skupine. Pri Sanoku so bili nemški grenadirji ves dan v ogorčenih obrambnih bojih z motoriziranimi boljševiškiimi enicami. V obrambi in v protinapadu so obdržali žilavo se boreči nemški oddelki vse postojanke in prizadeli sovjetskim četam izredno krvave izgube. Posebno veliki boji so divjali tudi na vdornem področju pri Baranovu, kjer so zapadno od Mielca ponovno prešle v velenapad proti jugu močne sovjetske oklopniške sile. V ognju nemške obrambe in s sodelovanjem močnih oddelkov bojnih letal se je po večernih trdih bojih ponovno zrušil no-

vi sovjetski poizkus proboja. Uničenih je bilo 38 oklopnikov. Preprečeni so bili tudi boljševiški napori, da bi južno od Opatova in severno od Anopolja prodri proti severu, pri čemer so bili uničeni številni oklopniki. Nemški oklopniki, ki so prešli tu v protinapad, so močno zožili sovjetski vdor ter pridobili ozemlje proti jugu. Tudi južnovzhodno od Varšave, kjer se je posrečilo boljševikom, da so napravili preko Pilice večje predmostje, je bil zelo uspešen protinapad nemških oklopnikov skupin kljub zagrizenemu sovjetskemu odporu.

Medtem ko so odbili nemški grenadirji zapadno od zgornjega Nareva v silnih krajevnih bojih močne boljševiške napade, so nemški oklopniki grenadirji z nenadnim napadom na področju Vilkoških iztrgali boljševikom mesto in zasedli v velikopoteznom napredovanju več kilometrov ozemlja proti severu. Nasprotno pa so morali nemški oddelki po trdih bojih, ki so trajali ves dan, v večernih urah zopet zapustiti kraj Rosieni. Vzhodno od tega kraja, ki so ga prej boljševiki s težkim topniškim obstrlevaljem zažgali in popolnoma uničili, so bili uspešno odbiti vsi boljševiški poizkusi proboja. Samo z orožjem vojske je bilo tu uničenih 52 boljševiških oklopnikov. Na severnem krilu vzhodnega bojišča je prišlo pri Jelgavi in severno od Dvine do silnih obrambnih bojev, v katerih so se nemški oddelki kljub sovjetski premoči prav dobro držali.

Die Ehrengabe der slowenischen Jugend dem Präsidenten Rupnik

Častno darilo slovenske mladine prezidentu Rupniku ob njegovem rojstnem dnevu

Darilo je umetniško izdelan kratek meč, ki so ga po načrtih mladega arhitekta domobranca izgotovili brata Zmuro in kipar Dremelj

Z bojišča pri Caenu

Bilo je okoli 5. jutraj, ko je močan sovražni topniški ogenj zbudil poveljnika nekakega oddelka protiletalskega topništva. Okoli postojanke so sovražni zadetki dvigali curke zemlje, hrešče so se lomila ogromna stara drevesa v bližnjem parku in hiše so se podirale kakor igrače. Ko je takoj nato v tulenju sovražnikovih topniških izstrelkov poseglo še bučanje motorjev brezstevnih britanskih letal, ko so se eksplozije sovražnih bomb popolnoma zmešale z grmenjem nemškega protiletalskega topništva v neprestano bučanje, je postalo vsem jasno, da so Britanci nastopili, da tvegajo nov poskus prodora.

Zar vzružajočega sonca je pobarval nebo z nežnim rdečilom, obzorje pa je bilo posejano s temnimi točkami, ki so jih povzročale eksplozije protiletalskih izstrelkov. Med njimi se je vil neprekinitno letelo letalca dvomotornih in štirimotornih angloameriških bombnikov. Dasi je sovražno topništvo poskušalo z ojačenim ognjem zadušiti nemško protiletalsko topništvo, dasi so bombe neprestano padale na postojanke, so stali nemški topničarji neomajno za svojim orožjem ter pošiljali na sovražna letala granato za granato.

S srditimi zadržanjem so gledali junaki, kakor padajo njihovi nasprotniki, toda za veselje sedaj ni časa. Se bolj zagrizeno in hitreje so naravnali smrtonosne cevi proti najbližjim sovražnikom, še pridneje so donjali municijski strošniki granate, kajti vedno novi bombniki so se pojavljali na obzorju. Nemški vojaki so stali v bučanju materialne bitke proti premoči sovražnikov. Prišlo je do izpadov, tu pa tam so celi plazovi dvignjene zemlje zasipali topove in topniško moštvo, vendar je ostalek hrabrih mož streljal naprej brez odnosa. Pretekla je že ura, odkar se je napad začel. Nihče ni štel minut in še vedno so priletavali sovražni bombniki, še vedno je brez prekinitve streljal britansko topništvo in marsikomu se je kasneje zazdel pravi čudež, da je iz tega pekla sploh še ušel kak živ človek, da je še kak top streljal in da so moške nedostotnost razbitih vojskih sredstev lahko premagali s trdoto svoje volje in veličino svoje požrtvovalnosti.

Pretekla je še ena ura in še vedno so padale bombe in granate. Še vedno so tulili nad postojankami motorji sovražnih bombnikov in njihovega lovskega spremstva — toda nemški vojak je še vedno trdno stal pri svojem orožju.

Sredi med njimi poveljnik oddelka. V plohi bomb in granat je hodil od baterije do baterije. Tu je pomagal izklopavati zaste vojake, tam je med ranjenec delil svoje zadnje cigarete. Njegov vzgled je vplival pomirjujoče in obenem bodreče, njegova volja je zmagovala najbolj kritični položaj. Ko je strelivo pahaljo, da zapovedal, da morajo vsa razpoložljiva vozila takoj po nove granate. Vozovi so odšli po razbitih cestah med skajočimi bombami in med regajočimi strokami, dosegli svoj cilj in se vrnilo. To je bilo podobno samouničenju, toda uspeh je opravičil povelje in protiletalsko topništvo je moglo streljati brez prestopanja.

Kasneje je prišlo poročilo o vdoru sovražnih oklopnikov v bližnje mestce. S tem je bil sovražnik komaj 5 km oddaljen od prvih nemških topniških postojank. Ker so bile vse telefonske zveze pretrgane in ni bilo moči dobiti nikakih vesti o obsegu sovražnega vdora, se je poveljnik sam napotil v predno črto. Na južnovzhodnem robu mesteca se je njegovo vozilo ustavilo in poveljnik je plezal preko razbitin in razvalin, da prouči, kje je sovražnik.

Naenkrat se začuje brnenje motorja v največji bližini. Kakih 100 m spredaj vozi britanski izvidniški oklopnik okoli ku-

pa razvalin. Kakor da jih je požrla zemlja, izginejo vsi trije nemški oficirji v razvalinah, hite preko sadnega vrta, preplezajo velik kup razbitin in dospajo do izhoda, ne da bi jih opazili sovražniški oklopniki in na njih sedeča pehota. Položaj je sedaj jasen: sovražnik je obšel mestce in stoji s svojimi oklopniki na obeh straneh ceste proti L. Nemško poveljstvo trenutno nima znatnejših sil in orožja za uničevanje tankov, da bi zamalo nastalo vrzel. Vendar pa se mora točka vdora držati, naj stane, kar hoče. Poveljnik pošlje nazaj sla z ukazom, naj takoj privlečejo dva težka protitankovska topa. Medtem poveljnik sam z nekoliko pešci, ki jih je zbral na svojem potu, gradi prvo začasno obrambno črto. Sredstva za uničevanje oklopnikov so kmalu na razpolago, vojaki privlečejo celo dva, dasi nekoliko poškodovana, vendar še uporabna protitankovska topa. Medtem so prispeli že protiletalski topovi, ki se postavijo na levi in na desni ceste. Vendar pa je mož, ki naj bi ogroženo ozemlje zavarovali, še vedno premalo. Zopet odide povelje k baterijam, naj takoj odpošljejo na lice mesta vse može, ki jih lahko pogrešajo.

Po preteku treh ur in pol so se močni sovražniški letalski napadi nekoliko umirili. Le britansko topništvo pošilja še vedno en ogneni zvon za drugim nad bojišče. Pod poveljstvom stotnika se tukaj na brzo roko ureja zaporna postojanka. Stotnik utrjuje obrambno črto, išče zveze z enotami na desno in levo, dočim protiletalski topničarji pričakujejo sovražnika in že v svojih kritjih. Mine in ročne granate leže pripravljene pri roki, da uničijo prvi oklopnik, ki bi se pokazal iz kritja razvalin in seči. Za sedaj je še vse mirno, Britanci si očitno ne upajo naprej, dasi so bili napad pripravili z dolgotrajnim topniškim ognjem in s ploho letalskih granat. Nemški izvidniki tiheje napredujejo, toda strojniški ogenj ter metalni min sovražne pehote jih potisnejo nazaj v lastne obrambne črte. V boju iz bližine je bilo pri tem ubitih nekoliko Britancev.

Prvi oklopnik, ki si upa prodirati na južni strani ceste, postane žrtev odličnega zadetka. Nič bolj ne gre trem drugim, ki poskušajo prodreti za prvim. Stotnik je vedno neutrudno na delu. Vedno znova popravlja položaj in utrjuje odpor. Drugi protitankovski top je medtem zopet popravljen. Niti trenutke prehitro, kajti sedaj skušajo Britanci prodreti na severni strani ceste. Eden izmed njihovih oklopnikov zagori z velikim plamenom, tako da sovražni oklopniki več ne poskušajo prodora. Namesto tega so zahtevali ojačeno topniško pomoč. Zopet se začne ognjena toča nad nemškimi črtami. Nastopila je ura najhujše preizkušnje za pehoto in protiletalsko topništvo.

Popoldne prihajajo prva ojačenja. Motorizirani strelci zasedejo zaporo, z juga pa se začuje bobnenje motorjev. Tu so nemški oklopniki udarili Britancev v bok. Noč prepreči večje boje. Pod zaščito umetne megle se prilpiži britanska pehota na 100 m do nemških obrambnih črt in se tu zakoplje.

Nemška bojna letala bombardirajo sovražne zveze z zaledim, dočim obstreljujejo protiletalske baterije sovražnikova letališča. Z obeh strani oznanja neprestano brnenje motorjev, da se privaja oskrba.

Ko nastaja sivo in neprijazno jutro, je zopet dovolj utrujena ter zasedena s pehoto in s protitankovskim orožjem. Oba topova ostaneta na postojanki, nuno moštvo, ki je kot pehota zaprlo vdorno vrzel, lahko zopet odide na svoje prejšnje postojanke.

Vojni poročevalec Ernst Flakamp

Novi uspehi v borbi proti komunističnim tolpom na Balkanu

Beograd, 11. avg. Že od začetka meseca junija trajajoča očistevalna akcija proti komunističnim tolpom v južni Srbiji je dovela do pomembnega uspeha. V teh bojih na področju Kruševca in Leskovca so se predvsem izkazali oddelki srbskega prostovoljskega zbora. Ubilih je bilo 707 komunistov, ujetih pa 1054 borec in prebznikov. Ujetniki, ki so bili zajeti v poslednjih bojih pri Kuršumliji, so pri zasedanju javno izjavili, da so tolpe zaradi številnega dezertiranja ter zaradi izgub v poslednjih bojih močno oslabilene. Posebno velike izgube so utrpeli tolpe pri zasledovanju po nemških četah. Komunisti hočejo nadomestiti velike izgube s prisilnimi mobilizacijami. Ravno tako občutne so bile materialne izgube tolp. Med ostalim so zaplenile nemške čete večino materiala, ki so ga dobili komunisti v poslednjih mesecih po zračni poti in ki so ga imeli skritega v podzemeljskih skrivališčih v Jastrebačkem pogorju. Skupno je bilo zaplenjenih 1003 pušk, 64 strojnic, 20 metalecev

min, 11 protitankovskih pušk, mnogo lažjega orožja, skoraj pol milijona nabojev za puške ter velike množine drugega materiala.

Beograd, 11. avg. V nadaljnjih bojih v Liki so iztrgale nemške čete tolovarem kljub močnemu odporu okrožno mesto Udubino južnospadno od Bihača.

Beograd, 11. avg. Te dni je bilo samo na severozapadnem Balkanu ubitih 400 komunistov, mnogo pa jih je bilo ujetih. V črni gori so tolovaji nadalje poskušali izogniti se boju z nemškimi varnostnimi silami. Samo na cesti Danilov grad—Nikšić je prišlo do komunističnih sunkov, ki pa so bili krvavo odbiti. V vzhodni Bosni so se nadaljevali boji s tolovajskimi skupinami, ki pritiskajo proti jugu. Že precej močno oslabiljeni tolovajski oddelki so utrpeli pri tem ponovne občutne izgube.

Beograd, 11. avg. V preteklih treh dneh je bilo samo v bojih južnovzhodno od Sarajeva ubitih 227 komunistov.

Prelom pogajanj z begunskimi Poljaki

Stockholm, 10. avg. Kakor poroča Reuter iz Moskve, je odstopal predsednik poljske begunske vlade Mikolajczyk po poldrugiurnem razgovoru s Stalinom po najhitrejši poti nazaj v London.

Berlin, 10. avg. K prelomu Mikolajczykovih pogajanj v Moskvi so izjavili danes v Wilhelmstrasse, da je očitno, da so bile min. predsednik poljske begunske vlade ves iz sebe. Nekatera poročila celo trdijo, da so zahtevali v Moskvi, da se mora Poljska in sicer poljska begunska vlada v Londonu odreči zavezanikstvu in garancijskemu dogovoru, ki ga je sklenila z Anglijo v l. 1939. Pri tej priliki so opozorili s sovjetske strani, da je urejevanje političnih razmer v vzhodni Evropi izključno zadeva Sovjetske zveze in da se ona ne more pustiti ovirati s prejšnjimi varnostnimi sistemi. Na Wilhelmstrasse ugotavljajo, da je bilo Reuterjevo poročilo, ki je javilo o prekinitvi razgovorov, dramatično. Mikolajczyk je takoj po koncu razgovorov s Stalinom odstopal in je lahko zastopnikom tiska samo rekel, da nikakor ni optimističen glede nadaljnjega razvoja. Možno je, da bo poskušala angleška propaganda po Mikolajczykovem povratku v London razširjati bolj optimistična poročila, vendar je kljub temu jasno, da bodo iz Moskve kmalu zopet sročili jasne zahteve glede poljskega vprašanja.

Stockholm, 10. avg. Kakor javlja londonski dopisnik lista »Goetheborgs Handels- und Schiffahrtszeitung« britanska javnost v poslednjem času povsem drugače presoja poljsko begunsko vlado. Značilno je pri tem razmotravanje lista »Manchester Guardian« o na novi knjigi nekakega poljskega politika ki razpravlja o poljski zunanji politiki. Pisec te knjige izjavlja, da se Poljska ne more odreči Litvi in poljski Ukrajini ter da mora napraviti trdno fronto napram zapadu kakor tudi napram vzhodu, namreč proti Nemčiji in proti Sovjetski zvezi. »Manchester Guardian« pripomni, da poljski pisatelj ne bo našel niti enega Angleža, ki bi bil njegovega mnenja, če pa so njegovi poljski rojaki takšnega mnenja, potem Velika Britanija ne bo ostala na njihovi strani.

Stockholm, 10. avgusta. Z naraščajočimi skrbmi in nemirnim gledajo v Londonu na potek Mikolajczykovih razgovorov v Moskvi, ki se ne premaknejo naprej, čeprav sta vanje po vesti »Exchange Telegrapha« posegla tudi angleški in ameriški poslaniki. Amsterdam, 10. avg. Kakor javlja angleška poročevalska služba, je sprejel namestnik angleškega min. predsednika Attleea predsednika izvršnega odbora poljske socialistične stranke Arciszewskija ter socialističnega člana poljskega narodnega sveta v Londonu Cichowskega, s katerima je razpravljal o sedanjem položaju v Varšavi.

Obvestila »Preveda«

Prodaja mesa

V soboto dne 12. t. m. bodo prejeli meso bolnice, sanatoriji in bolniki na bolnišniške karte.

Nakazilo vina

Gostinski obrati in točilnice vina v občini Ljubljana, ki so povsem brez vina in za mesec junij in julij vina niso nabavili, prejmejo nakupnice v soboto, dne 12. t. m. za obrate z začetno črko V, Z, Z.

Nakupnice deli Prevod, Novi trg 4/III, soba št. 18.

Vino bo prodajal veletrgovec vina: Vodnik ded., Celovška cesta 42.

Kdor pride po nakupnico, mora predložiti register za točenje alkoholnih pijač dočignega obrata.

Dve pismi

Med pošto, ki je bila zaplenjena ujetemu komunističnemu kurirju, je bilo tudi pismo neke »sovratice« Ljudnice, ki je pisala iz Preške na Dolencem svoj prijateljici Sabini. V pismu se bere med drugim:

»Na Preški so skrivali ubili mater komandanta mesta. V nedeljo, sva se govorili, kdo bi si mislil, da je drugi dan ne bo več. Skrivali se klatijo po vseh vaseh ter iščejo terence. Pa tudi Nemci in ta belci se radi prikažejo sem. Čm bolj gre h koncu, tem huje je... Zate sem slišala, da b. te kmalu spat ujeli. Za božjo voljo, Sabina, pazi se! Samo da si še sedaj srečno ušla. Veš, z menoj je pa čedalje slabše, moje srce ga krona. Na Gradišče hodim dve uri, namesto da bi prišla v pol ure. Če bi me še enkrat lovili kakor zadnjč, bi jim gotovo ne ušla.«

Še drugačen duh pa veje iz pisma mladega domobranca, ki piše s svoje postojanke neke na Dolencem prijatelju v Ljubljano in med drugim pravi:

»Vsi tu doli se zavedamo, da gremo velikim dogodkom nasproti. Zato pr. nas veljata samo volja in pogum. Lahko rečem, da ni med nami nikogar, ki bi bil malodušen ali nasproten naši stvari. Vsi smo enotni, en sam zid, ki ne bo kloni nikdar. To niso prazne besede, verjemi mi, pripravljeni smo jih podpreti z dokazi borbe in dela... Fantje so kakor levi... Navdušeni so za svoje oficirje, ki gredo prvi pred moštvo v borbo.«

Vsak pristavek k tema dvema pismoma bi bil pač nepotreben.

Obvestila

Slovenskega Rdečega križa

Izkaznice za bolničarje in samarijane. Slovenski Rdeči križ je uvedel nove izkaznice za prostovoljne bolničarje-ke, ki jih morajo dobiti — spremeni nam razmeram primerno — vsi, ki so napravili izpit za bolničarje-ke, odnosno samarijane-ke Rdečega križa in sicer novi in stari, to so oni iz prejšnjih let, ki imajo stare legitimacije za prostovoljne bolničarje-ke. Zato pozivamo vse, ki imajo stare legitimacije, da jih privedejo zamenjati k Slovenskemu Rdečemu križu v šentjakobsko šolo, pritličje, levo, v dopoldanskem urah do 25. avgusta t. l. Konec avgusta preneha veljavnost starih legitimacij, ki bodo dosedanjim lastnikom odvzete.

Pozivi. V proizvodnem oddelku, Marjin trg 5, naj se zgleda pri referentu III. sledeče osebe ali njih svoji: dr. Milan Varšek, Belč Vera, Smole Ljilja, Pakiz Jože in Franc, Milenković Anica.

Zahvala. Slovenskemu Rdečemu križu so darovali: g. prof. dr. Plemelj 200 lir namesto cvetja na grob blagopok. ge. Ane Hartmanove; g. Schubert Alojzij 200 lir namesto cvetja na grob blagopok. ge. Antice Samčevne; nimenovan 1000 lir. Vsem prisrčna hvala!

Finsko vojno poročilo

Helsinki, 10. avg. Finsko vojno poročilo javlja:

Na Karelski črtni smo razbili z ognjem težkega orožja sovražnikovo četo, ki se je pripravljala za napad.

Severnovzhodno od Ladoškega jezera smo zavrnili v smeri proti Lomaaji s podporo silovitega topniškega ognja usmerjene napade kakih 500 močnega oddelka.

Pri Laimolanjärvi smo odbili nekaj naskakovnih čet.

Pregnali smo majhen sovražnikov oddelk, ki je prodiral proti Rukajärvi.

Letalstvo je bombardiralo sovražnikovo iztovarjalnico na vzhodnem bojišču in je zadelo v polno kolodvorske naprave, vlake in skladišča na postaji.

Sestrelili smo dve sovražnikovi letali.

Uničenje dveh sovjetskih divizij

Helsinki, 11. avg. Kot dopolnilo finskega vojnega poročila z dne 10. avgusta objavljamo vrhovno poveljništvo finske vojske: Na področju Ilomantsija so izvedle finske čete v poslednjih tednih uspešne operacije, v katerih sta bili ubiti 176 in 239 sovjetska divizija, ki sta bili skoraj popolnoma uničeni. Očiščenje bojnega področja je v teku še na nekaterih mestih. Finci so pri tem zaplenili med ostalim 92 topov raznih kalibrov, 78 minometov, 44 uporabnih tovornih vozil in 220 konj. Razen tega so bile zaplenjene večje količine streliva, pehotnega orožja, vozil ter poročevalske in planirne gradiva. V bojih je bilo uničenih 11 oklopnikov ter 4 poškodovani.

Finski protinapad je bil izveden z višine južnovzhodno od Systeemjärvi in severno od Ilajanjärvi proti področju zapadno in severno od Kuolismaa, kjer so bili v trlihi bojih odbiti sovražnikovi razbremenili napadi. Lastne izgube so relativno majhne.

Helsinki, 11. avg. Vsi finski listi poročajo pod največjimi naslovi o uničenju dveh sovjetskih divizij na finskem bojišču. V uvodnih pišeta »Helsingin Sanomat« in »Uusi Suomi«, da se zmaga pri Ilomantsiju more primerjati z junskejski boji v zimski vojni. Ta zmaga je tem bolj pomembna, ker so se sovjetske čete medtem že priučile bojev na puštninskem ozemlju. Predvsem so bili s to stajno zmago preprečeni sovjetski načrti, ki so hotele obkoliti finske čete južnovzhodno od Ladoškega jezera. Uničenje 176 in 239. divizije je po mnogih mnenjih finskih silah še najboljše dokaz, da prevladujeta v finski vojski še vedno hraber duh in udarnost.

Novi ukrepi za totalno mobilizacijo

Berlin, 11. avg. Državni pooblaščenec za totalno mobilizacijo, državni minister dr. Goebbels, je objavil:

Odkar so v preteklem tednu z podaljšanjem ženske delovne obveznosti do 50. leta starosti ter z ukazom glede navideznega dela postale proste precejšnje delovne sile, ki jih bodo sedaj delovni uradi dodelili za vojno važni oborožitveni proizvodnji, se pripravljajo odtodno izvajajo novi ukrepi za totalno mobilizacijo. Ti ukrepi so deloma improvizacijskega deloma pa tudi osnovnejšega in globlje segajočega značaja. Dovedli bodo na najrazličnejših področjih javnega življenja do bistvenih omejitev, ki bodo zadevale celotno prebivalstvo. Državni pooblaščenec za totalno mobilizacijo bo pri teh ukrepih do največje mere skrbel za to, da bodo bremena kolikor mogoče pravilno razdeljena. Smisel in namen teh ukrepov je, da se osvobodijo delovne sile za oborožitev in vojno proizvodnjo ter vojaki za bojišče.

V okviru teh ukrepov so izšle doslej sledeče odredbe:

1. Vse tujerodne hišne in domače gospodinske pomočnice bodo dodeljene oboroževalni industriji. Nemške delovne sile, ki sedaj še opravljajo poklice kot hišne ali gospodinske nameštence, bodo dodeljene deloma oborožitvi deloma takim gospodinjstvom, ki jih nujno rabijo. Torej v prvi vrsti rodbinam z velikim številom otrok.

2. Cela vrsta letnikov ljudi, ki so neobhodno potrebni v gotovih poljetjih, ki jih bojišče posebno potrebuje, bo iz vsega javnega življenja in v sporazumu z državnim ministrom za oborožitev in vojno proizvodnjo Albertom Speerom, v veliki večini vzeta tudi iz oboroževalne industrije ter bodo te dodeljene nadomestne sile.

3. Krog prebivalstva, ki so imeli doslej le malo priložnosti, udeležiti se skupnih vojnih naporov, bodo s kar najbolj možnim intenziviranjem domačega dela dodeljeni oboroževalni proizvodnji. Za domače delo pridejo v poštev v prvi vrsti takšne sile, ki niso delovno obvezne.

4. Kulturno življenje bo na vseh svojih področjih močno omejeno. Tozadevni podrobni ukrepi so v teku. Med ostalim bodo že v naslednjih dneh dodelili oboroževalni industriji vso mladino, ki je delala doslej pri filmu in gledališču.

5. V teku ali v pripravi so nadaljnji ukrepi za stedenje sil na področju splošne notranje uprave, železnice, pošte in kulturnega življenja. Ti ukrepi bodo objavljeni ob primera do primera, preden se bodo uveljavili.

6. Kar se tiče javnega življenja, se mora sedaj osnovno prilagoditi zahtevam totalne vojne. Kot merilo njegovega pomena naj sedaj ne velja zunanji blek kakšne

priditve, marveč njena preprostost in primernost. Izostati morajo vse javne prireditve, ki nimajo vojnega značaja, kakor sprejemi, uvedbe v službo, slavnostni in gledališki tedni, glasbeni dnevi, razstave in spominke svečanosti, ki ne služijo neposrednim zahtevam naših skupnih vojnih naporov. Neobhodno potrebni preostali del takšnih prireditev mora biti izvršen v okviru, ki se opusti vsak časa neprimerni blek ter upošteva izključno le namen prireditve.

Kakor postavljajo sedaj in v naraščajoči meri v bodočih tednih in mesecih vsak so, rojak vse svoje sile v službo naroda ter postane s tem nujno njegov osebni način življenja vedno bolj vojnega značaja, tako mora sedaj tudi iz javnega življenja izgnati vse, kar ni v soglasju s trdoto našega usodnega boja. Nemški narod bo v vsem svojem življenju pokazal nezlomljivo voljo, da bo, pa naj stane kar hoče, preстал ta boj za svoj ogroženi narodni obstoj vse do zmagovitega konca.

Nemški tisk

o mobilizacijskih ukrepih

Berlin, 11. avg. Nemško časopisje je v znamenju ukrepov za totalno mobilizacijo, ki jih je izdal državni minister dr. Goebbels kot državni pooblaščenec za totalno mobilizacijo. V svojih komentarjih poudarjajo časopisi pripravljenost nemškega naroda, da uporabi brez izjeme vse sile za ta cilj.

»Völkischer Beobachter« pravi, da se lahko brez skrbi nagodi, da bodo nastali priči totalne mobilizacije nemškega naroda doslej še nedoseženi uspehi. Sedaj gre zares in iz ukrepov, ki jih je izdal državni minister dr. Goebbels, je razvidna dalekosežnost teh načrtov. Vojaki in delavci v oboroževalni industriji bodo gotovo s posebnim veseljem pozdravili nastop velikih rezerv za bojišče in oboroževalno industrijo. Ravno tako pa se lahko veruje v pristanek prizadejih sorojakov, ki se bo pokazala v resni pripravljenosti, dohiti napore vseh ostalih sorojakov ter s tem doseči pričakovani preokret v vojnih dogodkih. Sovražnik bo doživel v tem še enkrat nemški dvig, ki bo to pot odločilen.

Nemčija se ne bo nikoli vdala

Medtjd, 11. avg. »Nemčija se ne bo nikdar udala in tudi obsodba in uničenje zarotniške klike je dokaz, da svet nikdar več ne bo doživel drugega novembra 1918«, piše zunanje politični dopisnik lista »ABC«. Četudi je treba smatrati, da so nemške težkočete danes najmanj tako velike kot v letu 1918, je treba vendar pomisliti, da je strateški položaj mnogo ugodnejši za nemško vojno vodstvo, kakor pa je bil leta 1918.

Prvi ukrepi

Nov članek dr. Goebbelsa v »Reichu«

Berlin, 11. avg. Državni minister dr. Goebbels piše v svojem članku v najnovejši številki tednika »Das Reich« o prvih ukrepih na področju totalne mobilizacije. Prvi ukrepi so, tako poudarja med ostalim, že izvršeni ali pa bodo v kratkem. Odločilo se za vso stvar je, da je povsem nedoktrinarina ter da zasleduje le en edini namen: poslati v oboroževalno industrijo stotisoče delovnih moči ter stotisoče vojakov na bojišče ter s tem urediti življenje nemške domovine vojnim potrebam tako prikladno, kakor je to le mogoče. Že v začetku smo poudarili, da se bo ravnala celotna akcija po gotovih pravilih, med katerimi bo pravičnost najvažnejša. V svojih nadaljnjih izjavahjnih pripominja minister med ostalim, da bodo izvedeni seveda tudi takšni ukrepi, ki bodo veljali za daljšo dobo ter bodo služili odpravi birokratičnega sistema v gotovih državnih službah. Upamo, da bomo s tem lahko odstranili tudi mnogo nepotrebnega ter tako zvalno papirnato vojno. Važno je, da se bo vladalo manj s papirjem in bolj z razumom ter improvizacijo. Vseh vej naše državne birokratije sicer ne bo mogoče odstraniti, zato pa vsaj dober del. Tudi na področju javnega življenja bo treba marsikaj ukreniti, da se bo prilagodilo sedanjemu vojnomu stanju. Pri tem bomo ohranili del našega kulturnega sektorja in to predvsem, da bi nudili našemu težko delujočemu narodu še nekaj razvedrila, toda to nikakor ne bo storjeno, da bi zagotovili nadaljevanje gotovih kulturnih

ustanov, ki niso v skladu s sedanjim vojnim časom. Te ne prihajajo za nikogar in nič več in pošto. Če so že veliki deli našega naroda žrtvovali za vojno vse svoje imetje, potem tudi ne bomo smeli oklevati ter bomo morali mnogokaj črtati iz javnega življenja našega naroda. To se ne bo zgodilo vsled kakšnega načela, marveč na nujni politično-vojaški pritisk, katerega se ne moremo in ne smemo več izmikati. To nima vsled tega tudi ničesar skupnega z razrednim bojem. Jasno je, da tako poudarja minister zaključno, da bo vse preokret zahteval nekoliko časa. Poleg tega pa so v načrtu oziroma se izvajajo ukrepi, ki bodo osvobodili velike množine sil za bojišče in oboroževalno proizvodnjo, tako da nikakor ni nevarnosti, da bi se stvar predložila zavleklam. Računati je torej, da se bodo prvi uspehi akcije totalne vojne pokazali že v kratkem. Kakorkoli tudi zveni neverjetno, ni v Nemčiji danes nobene bolj popularne zahteve, kakor da se totalno izrabijo vse naše narodne rezerve za vojne namene.

To je zgovoren znak za visoko vojno moralo našega naroda, ki zahteva ob koncu petega leta vojne zase raje več kot pa manj dolžnosti. S takim narodom moramo vojno nujno dobiti. Nemčija bo sedaj še le popolnoma razvila svoje sile. To hoče narod in njegovo vodstvo se je za to odločilo. Milijoni rok segajo po klaviru in meču. Svet bo spoznal v nadaljevanju te vojne najboljše strani nemškega naroda.

Gospodarstvo

Angleške vojne finance

V teku sedanje vojne so se dohodki Velike Britanije od naložb angleškega kapitala v inozemstvu občutno zmanjšali, kar vidno vpliva na angleške vojne finance. Velika Britanija je bila v teku vojne primorana odprodati za 3 milijarde funtov naložb v inozemstvu in žrtvovati pretežni del svojih zlatih rezerv. Zato danes ni več upniška država. Le če se izloči velika zadolžitve nasproti Zedinjenim državam, izvirajoča iz ameriških dobav na podlagi zakona o zakupu in posojanju, pokaže račun, da presega angleške naložbe v inozemstvu angleške obveznosti za 1.3 milijarde funtov. Če bi se po upoštevali dolgov, nastali med vojno nasproti Ameriki, tedaj postaja račun hudo pasiven za Veliko Britanijo.

Državni izdatki so se v teku vojnih let več nego podvojili. Leta 1939/40 so znašali 2.7 milijarde funtov, naslednje leto 4.4, leta 1941/42 so narasli na 5.1 milijarde funtov, naslednje leto na 5.6 milijarde funtov, v pravkar zaključenem finančnem letu 1943/44 pa so narasli na 5.8 milijarde funtov. V petih letih so torej izdatki dosegli 23.8 milijarde funtov; od tega znatna je uspešno kriti z rednimi državnimi dohodki le 10.9 milijarde. Za ostanek se je morala država zadolžiti. V zadnjih letih je morala Anglija naraščanje izdatkov kriti predvsem s povišanjem davkov. Leta 1939/40 so znašali angleški davčni in drugi redni dohodki 1.1 milijarde funtov, v naslednjih letih pa so se dvignili na 1.6, 2.4, 2.8 in v pravkar zaključenem finančnem letu na 3.0 milijarde funtov.

Čisti angleški narodni dohodek je za preteklo leto ocenjen na 8.2 milijarde. Od tega narodnega dohodka pa je država absorbirala dve tretjini. Ker je angleško prebivalstvo samo potrošilo okrog 5 milijard, je nastal nasproti narodnemu dohod-

ku primanjkljaj v višini 2 in pol milijarde.

Državni dolg Velike Britanije je bil že ob izbruhu vojne prav znaten in je znašal v začetku septembra 1939 8.4 milijarde funtov. V petih vojnih letih pa se je povzpela na 20.9 milijarde funtov. Pri tem pa ni upoštevan dolg nasproti Ameriki za dobavo vojnega materiala. Lord Keynes cení, da je ob koncu leta 1943 dosegel ta vojni dolg Anglije

KULTURNI PREGLED

Proslava Kopitarjeve stoletnice v Slovenski akademiji znanosti in umetnosti

Ljubljana, 11. avgusta. Danes, na dan stoletnice smrti Jerneja Kopitarja, so se zbrali v reprezentativnih prostorih Slovenske akademije znanosti in umetnosti njeni člani, da v zvezi z vsakoletno glavno skupščino počastijo spomin velikega slovenskega znanstvenika. Ta interni zbor Akademije je začel nje predsednik g. univ. prof. dr. Milan Vidmar s pozdravnim nagovorom, nakar je spregovoril nekaj toplih besed priznanja in hvaležnega spomina dopisnemu članu Akademije, dr. Antonu Brezniku, Poudarjajoč, da je bila letošnja redna skupščina sklicana na dan stoletnice Kopitarjeve smrti in posvečena njegovemu spominu, je izročil besedo slavnostnemu govorniku.

Prof. dr. Nahtigal o Kopitarju

Slavnostni govor v spomin Kopitarjeve stoletnice je imel redni član Akademije, naš odlični jezikoslovec in znameniti nadaljevalec dela, ki ga je začel Kopitar z izdajo in komentiranjem starocerkvenoslovenskih tekstov, g. univ. prof. dr. Rajko Nahtigal. Žal, da nam prostor ne dopušta, ponatisniti v celoti izvajanja, ki so se odlikovala po preglednosti in dostojnem vrednotenju Kopitarjevih nesmrtnih zaslug. Predavatelj je dejal uvodoma:

Slovenske akademije znanosti in umetnosti častna dolžnost je, ob stoletnici smrti dostojno se pokloniti spominu enega največjih slovenskih mož — Jerneja Kopitarja, na katerega more slovenski narod s ponosom pokazati, ki ga je bilističe predstavljati v mednarodnem kulturnem svetu. — Nato je predavatelj orisal Kopitarjevo življenjsko pot, njegove poklicne uspehe in potovanja, omenjajoč, da je bil ob smrti član sedemnajstih akademij ali učenih društev; dalje, da je bil med dvajsetimi, ki so l. 1837 predložili cesarju Ferdinandu prošnjo za ustanovitve dunajske Akademije znanosti. »Ves neprestano goreč za razširitev svojega znanja, se je s svojim neumornim in naravnost polihistoričnim znanstvenim delom, počenši od člankov z l. 1806 in od klasične slovenske slovnice iz l. 1803, poleg Josipa Dobrovškega iz l. 1809 prve znanstvene slovenske slovnice sploh, pa do zadnjih spisov o rimskem cerkvenoslovenskem, glagoljčinskem evangeliju, t. zv. Texte du Sacre, povzpel vprav do viška evropske znanstvene znamenitosti. Postal je neke vrste znanstveno žarišče obrata slavističnih in filoloških ved in prišel tako v stik z najrazličnejšimi znanstveniki in kulturnimi delavci, ki jih s svojo ogromno, skoro nepregledno korespondenco z okoli 600 dopisniki ni le na vse mogoče načine znanstveno informiral in podpiral, jih živo vsemal in priganjal k delu, ampak jim tudi dajal mnogotere pobude zanj. Da ne govorim o naši ožji domovini, kjer ni bilo seveda poleg barona Cojza nobenega vidnejšega kulturnega delavca, da ne bi bil znan ali si dopisoval z njim, temveč naj omenim le najbolj znana imena iz mednarodnega sveta, kakor Čeha Josipa Dobrovškega, Slovaka Pavla Safarika, Poljaka Samuela Lindeja, Rusa Aleksandra Vostokova, Srba Vuka Karadžića in Nemca Jakoba Grimma, ki je Kopitarju nadel ime »monstrum scientiarum«. Od Vatroslava Jagića izdana korespondenca z Dobrovškim med l. 1803 in 1823 obsega 245 števk na 626 straneh oktavnega formata, korespondenca z Jakobom Grimmom, ki jo je šele pred kratkim l. 1938 izdal pri Fruski akademiji berlinski slavist Maks Vasmer, pa med l. 1819 in 1834 125 števk na 203 straneh. Zadnja izdaja poleg drugih, kakor na pr. v 5. letniku časopisa »Südostforschungen« l. 1940 in posebej izdana korespondenca s Karlom Rymyjem, na Slovaškem rojenim Nemcem, neki čas ravnateljem karlovaške srbske gimnazije, dokazuje še tudi, kako zanimanje za Kopitarja ne upada, ampak raste. Saj se njegove mnogovrstne zasluge ne omejujejo le na lastno znanstveno delo. Se večje so v njegovem žrtvovanju za delo drugih.«

Nato je učeni predavatelj označil Kopitarjevo sodelovanje pri Dobrovškega cerkvenoslovenski slovnici ter njegovo mentorstvo pri Vuku Karadžiću in Francu Miklošiču; pri tem je posvetil posebno pozornost Miklošičevemu znanstvenemu delu. V nadaljnjem se je predavatelj pomudil pri Kopitarjevih krajših spisih, napovedujoč, da je v tisku že druga knjiga drugega dela Kopitarjevih spisov v izdaji naše Akademije. Govoril je obširneje o Kopitarjevi panonski teoriji o domovini starocerkvenoslovenskega jezika, teoriji, ki jo je pozneje sprejel tudi Miklošič; ome nil je Kopitarjeve poglede v balkanistiki, kjer je marsikaj videl jasneje nego poznejša veda, ki je njegove izjave o tem v starih, težko dostopnih časopisih do malega prezrla. Njegovo zavzemanje za čisti narodni jezik in njega duševno blago ni le plod romantike. Že v svoji slovnici je imenoval Slovenca Zigo Popovića entuziasta za slovensko in globoko obžaloval, da se ni mogla uresničiti njegova življenjska želja, preučevati slovenski jezik in zgodovino med Jadranskim in Crnim morjem. »Kako dalje bi bili sedaj v vseh ozirih v poznanju tega torišča srednje zgodovine« vzklikal Kopitar. Njegovo zavzemanje, ki je rodilo toliko blagodejnega sadu v trudu za Vukove reforme na polju književnega jezika in pisave, je prevladovalo vsega Kopitarja do zadnjih njegovih razočaranj v zvezi s ponesrečenima potkusoma metelice in dančice okoli l. 1833. Koliko se je boril za narodni novogrški jezik, trudil se tudi za pravilni izgovor grčine in za ustvaritev albanskega pravopisa po svojih načelih, za vsak glas svoj poseben enoten znak brez vsakega pridatka; kajti bil je odlični fonetik — toda znanstvena fonetična pisava ne more biti istovetna s praktično rabo književnega jezika. Isto, kar se je izvršilo za Srbe in je skušal izvršiti za Albance, kaipada z razliko v alfabetu, je sanjal uvesti tudi pri Slovencih, kateri so pa imeli že nad 250 let književno tradicijo z latinsko pisavo in so bile zato tu povsem druge okoliščine, ki so onemogočile iz napačne izhodišča, to je mešanja latinice s cirilico, oziroma novimi izmišljenimi znaki poteklo izvedbo, kar je vedlo na koncu do zagrebitve na Kopitarjevi, do ogorčenja na drugi strani.«

Predavatelj je dejal ob koncu: »Doključna študija o Kopitarju še ni napisana. Izdaja njegovih spisov, ki jo je započela naša akademija in s katere prvo knjigo se danes oddoljuje spominu velikega slo-

venskega moža, ki je tudi že sanjal o ustanovitvi slovenskih akademij znanosti, naj pomaga utrditi pravi temelj za to.« — Poudarjajoč še enkrat Kopitarjevo genialnost, duševno veličino in poštvenost, je g. prof. dr. Nahtigal s »Slavo« njegovega spomina zaključil svoja krasna izvajanja. Zbrani akademiki so se odzvali temu klicu in počastili z vzklikom spomin nesmrtnega prednika in spiritualibus.

Castiljivemu govorniku se je predsednik zahvalil za predavanje in obenem tudi za pomembno nalogo, ki jo je prevzel g. dr. Nahtigal z urejanjem Kopitarjevih zbranih spisov.

Delovanje Slovenske akademije znanosti in umetnosti

Zatem se je razvil redni občni zbor. Po čitanju in odobritvi zapisnika zadnje skupščine, ki je bila v juliju lanskega leta, je podal g. predsednik dr. Vidmar svoje poročilo, v katerem je orisal nekatera vodstvena in načelna vprašanja, izloča se delovanje Akademije v preteklem poslovnem letu. Poročilo predsednika je izpopolnil s podrobnejšimi podatki organizacijskega in upravnega značaja g. generalni tajnik univ. prof. dr. Ramovš, ki je omenil ureditve biblioteko, zamenjavo publikacij, nakup knjig in delovanje posameznih razredov in komisij. Akademija je od zadnjega občnega zbora izdala Vidmarjevo »Večetransformativne probleme«, Gregorja Kreka »Skladbe« (v treh »albumih«), Kopitarjeve spise II. del. I. knjigo in prof. Hadžija delo »Turbelarijska teorija kardijaljeve, pripravljajo se Razprave filološko-histor. razreda (22 tisk. pol) in matematično-prirodoslov. razreda (10 tisk. pol), tako da bo izšla Akademija v tem letu okrog 100 tiskovnih pol znanstvene literature. Medtem se tudi že stavi druga knjiga II. dela Spisov Jerneja Kopitarja, ki bo obsegala 25 tiskovnih pol. Akademija bo izdala nadalje v založbi Nove založbe v treh knjigah Zbrane spise svojega člana, pok. dr. Antona Breznika. Posamezni znanstveniki, med njimi zlasti mladi, so ji predložili večje število obširnejših razprav, ki čakajo ugodnejših časov, takisto kot nadaljevanje nekaterih že začelih del in zbrk. Akademiji je poleg države, ki skrbí za njen budžet, prisločila s podporami na pomoč mestna občina Ljubljana in Hranilnica ljubljanske pokrajine. Nova založba pa s tem, da je prevzela založbo Breznikovega dela, Zanimivo je bilo nadalje poročilo o delovanju bibliografske komisije, ki pripravlja Slovensko bibliografijo v dveh letnikih. Obsegala bo okrog 17.000 točk in bo razdeljena v dva dela: v prvem bo knjižna, v drugem pa strokovna literatura, razdeljena po najrazličnejših panogah. Prav tako prizadevno deluje komisija za etimološki slovar slovenskega jezika. Dosele je bilo ekscerpiranih v ta namen že 84 knjig.

Predsednik je izreklo posebno zahvalo gen. tajniku za njegovo delovanje, nakar je glavna skupščina odobrila še sklepne račune, poročilo nadzornega odbora in rešila druge organizacijsko-upravne zadeve v smislu svojih statutov.

Predsednik je na to zaključil zbor, ki je pokazal, da naša najvišja znanstvena institucija deluje vztrajno in uspešno tudi v težkih razmerah vojnega časa.

Kopitariana

Po slavnostnem zboru se je posebno odposlanstvo Akademije znanosti in umetnosti ter mestne občine Ljubljanske ob 11. uri odpeljalo na Navje, da se pokloni nanom Jerneja Kopitarja. Navje je nudilo deputacij krasen pogled. Prav zdaj je v najbučnejšem cvetju in je bila soglasna sedba, da je to letos najlepši vrt v Ljubljani. Akademijo so zastopali predsednik dr. Vidmar, generalni tajnik dr. Ramovš, načelnik prve skupine dr. Stekl, vseučiliški prof. dr. Nahtigal, dopisni član dr. Lukman, vseučiliški rektor dr. Kos, mestno občino pa generalni pooblaščenec za vršitev dolžnosti ljubljanskega župana g. Fran Jančigaj s tiskovnim referentom. Predsednik dr. Vidmar in generalni tajnik Jančigaj sta položila izredno lepa venca.

Prejeli smo:

V članku »Ob stoletnici Jerneja Kopitarja«, priobčenem v »Jutru« dne 9. t. m., je rečeno (v drugem stolpcu): »Naključje je hotelo, da je moral biti Jernej Kopitar tretjič pokopan: po opustitvi starega pokopališča so prenesli njegove kosti in častiljivi spomenik na Navje.« Temu ni tako! Kopitarjeve zemeljske ostanke so pokopali namreč, ko so dospeli z Dunaja, dne 12. oktobra 1897 prav tam, kjer sta se zdaj gozila in nagrobni slavnega učnjaka. Zatorej ni bilo treba gleda te zadeve ničesar ne izpreminjati ne prenehati na Navju, tem poslednji ostanek nekdanjega dolgotrajnega pokopališča pri Sv. Krištofu v Ljubljani.

Bibliofilska tombola

Knjige s podpis avtorjev oziroma urednikov bodo imele kot posebnost veliko ceno. Avtorji jih bodo podpisali le toliko, kolikor jih bomo uvrstili med tombolske dobitke.

Cvet in sad bosta podpisala urednik Borko in ilustrator S. Santel, akad. slikar; Ojki: akad. slikar Birola in avtor uvoda dr. J. Lovrenčič;

Na vakance: trije Pregli;

Sonetni venec: ilustrator slikar M. Tršar in urednik dr. T. Debeljak;

Zbornik ZP za Borko, Velikonja, Debeljak in Simčič.

Segajte pridno po tombolskih tablicah, sicer vam bo žal, ker niste sodelovali pri tej kulturni prireditvi.

KINO MATICA

Zaradi izrednega zanimanja predvajamo veseloigro

ŠE ENKRAT ŠTUDENT

v soboto ob 15., 17. in 19. uri

Kronika

* Število porodov v Nemčiji tudi v vojni ne pada, marveč je zadnje leto celo naraslo. V letošnjem prvem četrtletju se je v vsej Nemčiji rodilo 40.500 otrok več kakor lani v istem razdobju. Če se odšteje 4000 porodov na letošnji prestopni dan, je prirastek 36.500 otrok še vedno čustven. Nemški listi naglašajo, da je plodovitost zakonov v glavnem zasluha širokega skrbstva za bodoče in mlade matere.

* Odlikovanja za nemške železničarke, ki jih je odredil državni prometni minister s Führerjevimi dovoljenjem, so bronasta, srebrna ali zlata častna igla, in sicer za šletno, šestletno ali desetletno službo. Izražajo naj zahvalo nemških železničarjev, katerim nudi jo ženske v težki vojni službi zvesto pomoč.

* Uniforme se ne smejo zamenjati za drugo robu. V nemških mestih so se izvršile obnebesne zamenjave, kjer lahko ljudje zamenjujejo različno odvisno a i ponosno robu za kaj drugega, kar jim je bolj potrebno. »Zakopani zakladi« so prišli marsikje na dan in tako je menjalni promet v sedanji vojni dobil poseben pomen. Samo v Berlinu je bilo l. julija 23 zamenjalic, ki so v teku minulega pol leta opravile več kakor 120.000 zamenjav. Podobno poročajo iz drugih mest. Od vsega početka pa je prepovedano zamenjati uniforme in dele vojaške opreme. Ne več rabljene uniforme in opreme se lahko vsak čas vnovič pri pristojnih vojaških oblastvih.

* Pri nabiranju planik se je ubil. 20letni Ervin Kuprian iz Längenfelda je šel iskat planike. V Grieskaru ga je začelo slabo vreme. Mladi mož, ki so ga že večkrat opozorili, naj ne išče zaščitenih planik, je bil tudi tokrat obotavljal v lahke čevlje. Ko se zveder ni vrnil, so ga šli reševalci iskat in so ga našli pod neko 300 m visoko skalo mrtvega.

Iz Ljubljane

Bojevnika slovesnost na Rožniku

Bojevnika slovesnost na Rožniku se začne dne 13. t. m. ob osmih zjutraj s sv. mašo na Rožniku. Sv. mašo bo daroval višji vojni kurat p. dr. Hadrijan Kokalj. Po sv. maši bodo opravljene molitve za umrle bojevnike iz prve svetovne vojne kakor tudi za žrtve, padle v bojih za slovensko domovino. Vabljeni so vsi tovarši iz svetovne vojne kakor tudi kasnejši odsluženi vojski ter slovenski domobranci in člani Narodnih straž.

* * * u— Nova grobova. Za vedno je zapustil svoje urednik Okrožnega urada za zavarovanje delavcev g. Franc Kordin. K poslednjemu počitku ga bodo spremili v nedeljo ob pol 15. iz kapelice sv. Frančiška na Zalah na pokopališče pri Sv. Križu. — V četrtek popoldne je preminil g. Dominik Smole, dolgoletni zvesti uslužbenec Narodne galerije v Ljubljani. Pogreb bo v soboto ob 16. iz kapelice sv. Janeza na Zalah na pokopališču pri Sv. Križu. — Pokojnima naj bo ohranjen blag spomin, užaloščeni svojem pa izrekamo naše iskreno sožalje.

* Promocija. Danes ob 9. uri bo promoviran za doktorja prava g. Saša Kourn. odvetniški pripravnik v Ljubljani. — Čestitamo!

* Rednejši tramvajski promet. Mestna električna cestna železnica bo predvidoma do nadaljnjega spet redno obratovala od 6. do 8.30 ure zjutraj, od 11.45 do 13. ure popoldne in od 17.30 do 19.30 ure zvečer. Med temi urami je redni promet zagotovljen. Če bo na mestna elektrarna tudi ob drugih urah mogla dati tok za cestno železnico, bo tramvaj raven ob navedenih urah vozil tudi se tiste ure, ko bo cestna železnica imela tok. Občinstvo spet prosimo za uvidnost in potrpljenje, saj si mestno županstvo z elektrarno in cestno železnico na vse načine prizadeva za redni promet.

Opozorilo

Uprava policije v Ljubljani opozarja vse prebivalstva, da je pristop na ozemlje južno od Bizovka—Dobrunjski hrib—Srednji grič danes, 12. t. m. dopoldne prepovedan, ker je kretanje v tem okolišu v navedenem času smrtno nevarno.

u— Med knjige na polici bomo uvrstili še en roman, ki ga bomo najbrž večkrat prečitali. Naslov mu je »Divjina cve« in je zbudil takoj ob izidu zaslužno pozornost. Roman ima svojevrsno vsebino, ki se odigrava pred poldrugim stoletjem deloma v Angliji, dopolni pa se v Ameriki. Kakor nam na eni strani plastično prikazuje svoječasne razmere na Angliškem, tako nam pretresljivo riše življenje in borbo pionirjev, ki so v novem svetu krčili divjino in morali pretrpeti usodne boje z indijanskimi rodovi. — V nekoliko drugačni luči nam pa življenje med Indijanci riše mladinski roman »B z r o n o z e« in Puščice«, ki se je zelo priljubil tudi med odraslimi čitatelji. Vsekakor lahko ti dve knjigi priporočimo vsakomur, ki želi plemenite razvedrila v današnjih dneh. Obe knjigi dobite po ljubljanskih knjigar-nah kakor tudi pri upravi »Jutra«.

u— Akademski kipar in slikar France Godec, znani in priljubljeni umetnik, je po daljšem času spet vzbudil pozornost z nekaterimi odličnimi podobami, ki krase prostore založnika in knjigarnarja g. Zuzka v prehodu nebotičnika. Godec, ki je pred dobrim letom opozoril nase z edinstvenimi ljubljanskimi motivi, je to pot presenetil predvsem s prodornimi krajinami. Ponovno je dokazal, da je pravi umetnik, ki se ne omeji zgolj na eno področje, temveč da je njegovo ustvarjalno področje večno iskarnje. Podobe, ki sedaj krase stene omenjenega knjigarne, so: »Starožitost«, »Pot v gozdu«, »V hlevu«, »Krajina ob reki«, »Hiša ob vodi«, »Zimski večer ob vodi«, »Jutro« (Kamniške planine) in »Mesto v soncu«. Ze samo te umetnine so zadosten dokaz o moč-strskih zmognostih Franceta Godeca.

u— Malo več sadja prihaja zdaj na ljubljanski trg, vendar so prinesene in uvožene količine spriče potreb ljubljanskega prebivalstva še vedno tako pike, da je vsaka košara takoj oblegana. Dovož sadja na ljubljanski trg nikakor ni v skladu z letoš-njo izredno ugodno sadno letino, pa tudi cene so tako različne, da diferirajo kdaj pa kdaj med dvema prodajalkama kar za polovico. Razumljivo, da je sadje z domačega vrta lahko prodati ceneje, kakor pa je to mogoče preprodajalcu. Vendar bi že sam večji dovoz bolj izravnal in ustalil cene, zato pozivamo vse sadjarje, naj letos postavijo na ljubljanski trg, kolikor je mo-

rejo, saj s tem ne koristijo le sebi, marveč še prav posebno mladini, ki je sadja potrebna bolj kakor kdaj koli. Tudi robnice so prišle večraj na trg in jih je ena sama prodajalka nudila po 12 lir ter jih tako razprodala; drugod so bile po 15 lir.

u— Za dijake in diakinje srednjih, strokovnih in meščanskih šol pričenjajo novi eno- in dvomešni počitniški strojeplinski tečaji 14., 15. in 16. avgusta. Učne ure dopoldne, popoldne ali zvečer po želji. Vpisovanje dnevno. Učnina zmerna. Informacije, prospekti: Trgovsko učilišče »Christof-fov učni zavod«, Domobranska 15.

u— Prijave za vpis v Enoletni trgovski tečaj s pravico javnosti in v Višji trgovski tečaj se sprejemajo med počitnicami dnevno v pisarni ravnateljstva, Informacije: Trgovsko učilišče »Christof-fov učni zavod«, Domobranska 15.

u— Učite se strojeplisa! Novi eno-, dvo- in trimesečni strojeplinski tečaji pričenjajo 14., 15. in 16. avgusta. Pouk dopoldne, popoldne ali zvečer po želji obiskovalcev-lk. Lahka desetprstna metoda. Učnina zmerna. Vpisovanje dnevno. Praktično znanje, koristno vsakomur sedaj in v bodoče v vsakem zasebnem ali javnem poklicu. Informacije, prospekti: Trgovsko učilišče »Christof-fov učni zavod«, Domobranska 15.

Iz Novega mesta

Sadna letina je letos izredno ugodna, kar je kazalo že ob cvetenju, ko je bilo ugodno vreme. Nadvse pričakovanje so se obnesle hruške od zgodnje do pozne vrste. Zgodnje hruške — zagatnice in šmarjetke ali šentjakobke — so že na trgu. Kmetje jih vozijo v mesto v koših, kočarah in jerbah v ogromni množini. Cena jim je sedaj 6 do 8 za liro. Bo pa gotovo še padla. Odlično so obrodila jabolka, ki jih prodajajo po 2 do 3 za liro. Manj je sliv. Marolice kažejo srednje, breskve pa dobro. Vinogradi hažejo v krajih, kjer je pobla toča, slabo, drugod pa boljše. Povsod se vidi, da je pomankanje modre galice za škropljenje škodovalo tri. Škoda, povročena po neurju, se deloma popravlja. Zgodnja koruza je sicer precej polomljena, vendar počasi vsta-ja in je pričakovati še dokaj pridelka. Soja se zaradi dežja ni obnesla. Pridelok medu bo sreden. Na pani se je iztočilo približno 1 kg cvetličnega medu, mešanega z mano. Zaradi deževnega vremena pa so morali čebelarji številne reje pitati z medom. Cena medu je od 100 do 120 lir za kilogram.

Uporaba in potrošnja vode. Upoštevaajo vse okoliščine za pravilno in smotno razdelitev vode je odredil komisar nov razpored za potrošnjo vode po ulicah. Opozarjajo in pozivajo se vsi potrošniki, naj porabo vode omejijo na najmanjše potrebe. Vsaka zloraba in prekomerna potrošnja bo eksemplarno kaznovana, potrošniku pa bo vzeta voda. Nadzorstvo nad uporabo bo natančno vodeno. Prebivalci v bližini Krke naj vodo za pranje za-jemajo iz Krke ali potoka odnosno studenca. Skropljenje glavnih ulic se bo nadaljevalo še naprej. Voda se bo črpala neposredno iz Krke.

Ruševine odstranjevanje. Hiše, ki so bile ob bombardiranju tako hudo poškodovane, da ni bilo videti, da bi se mogle poškodbe popraviti, delavci rušijo. Tako je že »opravičena« hiša v Kržiški ulici poleg vojašnice. V delu je mestna hiša, od tristokilogramske bombe preklana ravno v sredini; do zaključitve, ki je bilo zasuto, a k sreči v njem ni bilo nobenega etanovca. Gradivo, ki je še uporabljivo, čistijo. Na vrsti je tudi Kobetova hiša na Ljubljanski cesti, ki je ena izmed najstarejših novomeških hiš, stara okoli 300 let. Zelo umestno bi bilo, da bi se z delom pohotelo, saj je še mnogo hiš, ki jih čaka ista usoda. Tako bo rešenega mnogo še uporabljivega gradbenega materiala, ki bo popolnoma propadel in segnil, če nas bo prehitelo jesensko deževje.

Z Gorenjskega

Omejeno prevažanje bolnikov. »Kärntner Zeitung« objavlja: Glede na trenutno zalogo pogonskega goriva ne more Nemški Rdeči križ brez nadaljnjega prevažati bolnikov in bodočih mater v starem obsegu. Prevoz je mogoč samo pri tistih, ki so smrtno nevarno oboleli ali poškodovani. Bodočim materam se mirno priporoča, da pravočasno odpotujejo v bolnišnico ali v porodnišnico, ker je prevoz z bolniškim avtom mogoč samo še v zdravniško potrjenih patoloških primerih.

Na rožanskem prazniku, v domovini slo-večih puškarjev, bodo imeli v soboto in v nedeljo tudi veliko strelsko tekmo posameznikov in celih skupin. Posamezni strelci bodo tekmovali za naslove starih in mladih rožanških kakor tudi deželnih prvakov. Vsak strelac lahko pripori le eno nagrado. Za Rožanca velja, kdor je tu rojen ali tu 5 let prebiva. Naslov deželnega prvaka pa si lahko pripori, kdor je na Koroskem rojen ali kdor tu stalno prebiva. Veliki strel-ski praznik naj pokaže, da znajo koroski kmetje s puško ravnati prav tako kakor s plugom.

Zapriseda vajencev je v vsakem obratu zvezana s primerno svečanostjo. Tako je bilo v nekem koroskem podjetju pretekli petek zapriseden nad 30 vajencev. Obratovodja in drugi govorniki so izpregovorili bodrilne besede, nakar so vajenci prisegli nad prekriznima zastavama da bodo vredni družbe starejših vajencev, s katerimi bodo delali za narod. Deželni mladinski skrbnik je opozoril, da mora vsak nemški mladenič postati narodni socialist in dober vojak. Stari in gostje so se si pri prisegi ogledali vajenski dom in se prepirali, da je za na-raščaj po koroskih obratih dobro poskrb-ljeno.

Iz vlaka je padel 55letni višji železniški gradbeni delavec Jožef Šašl. Suneč ga je vrgel iz vagona na Ledeničah in Šašl si je zlomil levo nogo ter je poškodovan po vsem životu.

S Štajerskega

O kopalisku na Felberjevem otoku poro-ča »Tagespost«, da se Maribor lahko po-naša z najlepšim kopalščem v deželi. Na razpolago je 120 kabin in 600 omaric za 2000 kopalcev. List opisuje posebnosti tega kopalšča in prinaša tudi sliko skalnega stolpa vse skupaj pod naslovom »Idealni plavalni stadion«.

Obsojeni škodljivci naroda. Pred poseb-nim sodiščem v Leobnu se je morala za-govarjati vrsta veriznikov, ki so v zadnjih treh letih verizili z živiliškimi nakaznicami na Spodnjem Štajerskem, v Brucku in na Dunaju. Poleg veriznikov iz drugih krajev so se morali zagovarjati železničar Janez Puconja iz St. Ruperta pri Mariboru, nota-kar Maks Marschik iz Slatine-Radencev in trgovski namestnec Jože Medved iz Laš-

kega. Puconja je bil obsojen na 4 leta ječe, Marschik in Medved pa vsak na eno leto in na primerne denarne kazni.

Iz Trsta

Cene na tržiskem trgu. V smislu objave tržiskega prehranjevalnega ravnateljstva so v Trstu veljavne sledeče cene: Grah v prodaji na debelo 1420 lir za metriski stot, v nadrobni prodaji 16 lir kg. Stročni fižol 940 lir za metriski stot, oz. 10.60 lir za kg v nadrobni prodaji.

Zapiranje trgovin po alarmu. Pristojna oblast opozarja, da morajo biti trgovine z živili, z zelenjavo ter pekarnice odprte po alarmu eno uro delj nego je predvideno po predpisih. To pa velja le za primer, če traja letalski alarm delj nego za polovico obratovalnega časa.

V St. Petru na Krasu ima na praznik Ve-likega Smarna slovenska narodna varnost-na straža svoje slavje z zborovanjem, h ka-teremu se bo zbralo ljudstvo iz vse okolice. Umrla je »botra Sv. Ivan«. Pri Sv. Iva-nu v Trstu je umrla ga. Marija Cigor, ki je doživela castiljivo starost 83 let. Pokoj-nica je bila zelo popularna babica, ki so jo poznali po vsem Trstu. Imenovali so jo »botra sv. Ivana«.

Drzna roparja sta se pojavila okoli 22. ure, ko so odšli zadnji gostje v gostilni »Pri lovcih« v ulici Fr. Crispija. V rokah sta imela samokres, zaprla za seboj gostilniška vrata in pozvala osebe, naj dvigne roke. V gostilni je bilo 7 oseb, poleg lastnika Ci-prijana Tofola in njegove žene Rozine tudi štirje natakariji ter lastnikov prijatelj Am-brosot. Bili so zelo preplašeni ob pojavu oboroženih roparjev, ki sta vzela natakar-ju Barbarioliu listino s 15.000 lirami, natakar-ju Franceschiniju 1700 lir. Ambrosotu 10.400 lir, Tofolu listino z nad 50.000 li-rami. Razen tega sta odnesla Franceschi-niju zlato urlo z verzičjo. Po končanem ro-parskem delu sta izginila. Tofolo je takoj obvestil o tem tržasko policijo, ki poizve-duje za drznima roparjema.

Iz Gorice

Goriški deželni odbor je v svoji seji dne 7. avgusta odobril občinske proračune občin Cepovan, Cerkno, Dolenje v Brdih, Opatje selo, Stanjel na Krasu, St. Vid pri Vipavi, Trnovo, Col in Komen.

Ljudsko gibanje. Dne 6 in 7. avgusta sta bili v Gorici 2 rojstvi, 2 smrtne primera in 2 poroki.

Starčekov smrtni padec z drevesa. 72 letni kmetovalec Albert Novak iz Solkana je šel na drevo nabirat sadje. Starček je izgubil ravnotežje in padel na tla. Poškodbe so bile usodne. Prepeljali so ga v goriško bolnišnico, kjer pa je podlegel za poškodbami.

Ponesrečenci. Mala Rina Furlan iz Mo-rara se je pri padcu pobila po obrazu. 27letna frizerka Ema Markež iz Kočevlja je 8 je padla s koleasa in si poškodovala desno nogo. 41letnega Jožefa Rovera iz Orzneljeve ulice 19 je ugriznil pes v desno nogo. Pri delu se je ponesrečil mehanik Ho-rac Campaniati iz Standerza, ki je zaposlen v Stražcarh. Ponesrečenci so se zatekli v goriško bolnišnico, kjer se zdravi tudi 31-letni Jožef Ronč, ki je bil ranjen ob eks-ploziji najdenega izstrelka.

Sladoled ga je stal 2000 lir. 21 letni dijak Anzel Pertot iz Gradišca ob Soči je prišel po pravih v Gorico. Mimogrede si je privoščil sladoleda v sladoledarni. Ker mu je bilo vroče, je odložil suknjič na bližnjem stolu. Pri odhodu je pozabil na suknjič. Spomnil se je nanj, ko je bil na drugem koncu mesta. Ko je prišel v sladoledarno, ga ni bilo več. Pertot je ob tobačno na-kaznico, 300 lir gotovine, cesbne dokumen-te in druge predmete, ki jih je imel v list-nici. Oškodovan je skupno za 2000 lir.

Beleznica

KOLEDAR:

Sobota, 12. avgusta: Jasna, Klara. DANASNJE PRIREDITVE: Kino Matica: Še enkrat študent. Kino Sloga: Jastrebeca Wally. Kino Union: Čarobne gosli. Kino Moste: Kdo je oče? DEŽURNE LEKARNE: Danes: Mr. Sušnik, Marjiti trg 5. Dau-Klanjšček Dia, Gosposvetska cesta 4. Bo-hinec ded., Cesta 29. oktobra 31. ZATEMNITEV Je strogo obvezna od 21.30 do 5. ure.

DRŽAVNO GLEDALIŠČE OPERA

Sobota 12. avgusta ob 17.: Aida. Red So-bota. Gostovanje tenorista Josipa Gostča. Nedelja 13. avgusta ob 17.: Baletni večer. Izven. Cene od 40 lir navzdol.

</

SPORT

Včeraj se je začelo..

...tekmovanje za teniško prvenstvo pokrajine na igriščih pod Cekinovicim gradom

Dolgo pričakovani teniški turnir za prvenstvo Ljubljanske pokrajine se je začel v včerajšnjih popoldanskih urah. Na sporedu so bila prva tekmovanja mladine in igralcev iz kategorije B, katerih izide bomo zabeležili v bolj strnjem poročilu jutri.

Katera srečanja pa bodo odslej še posebej zanimiva? Danes bomo videli dolgo vrsto nastopov, med katerimi se bodo brez dvoma odlikovali po ostrosti in napetosti: srečanje med Bogatajem in Gradišnikom in dvoboj med dr. Smerdujem in Pušenjakom. Po teh dveh srečanjih, ki bosta nekako do pol 18. dalje, bosta ta dan še igrali med Borisom Smerdujem ter Adolfom Perlesom ter Luckmannom in Dernovnikom. Vse te partije so že zelo važne, ker bodo dale precej jasno sliko o moči posameznih igralcev. Seveda bo danes tudi še več nastopov v danski skupini ter v kategoriji B.

Za turnir se je prijavilo veliko število udeležencev, saj je v nekaterih skupinah v konkurenci do 40 prijavilencev. Posebno močna je zasedba v skupini B, ki je med igralci tudi najbolj priljubljena. Skupina A je kolikor toliko domena »kanonov«, vendar si v njej največ obeta igralci srednjih kakovosti, nemalo zaradi izredno lepih nagrad, ki so razpisane za zmagovalce. Med najresnejšimi kandidati so Puncetov učenc Gregorčič, preizkušeni Bezjak, Jelenc, Čebular in drugi.

Dogodki današnjega popoldneva na teniških pod Cekinovicim gradom so že tako zanimivi, da bodo gledalci nedvomno prišli na račun.

V nekaj vrstah

V bojih na italijanskem bojišču je padel znani dunajski kolesarski dirkač in drsalec na daljavo Ludvik Finkenzeller.

Na finski fronti sta žrtvovala življenje za domovino dva finska sportnika mednarodnega imena. Na Karelijski ozini je padel na bojišču olimpijski zmagovalac v rokoborbi na berlinski olimpiadi Lauri Koskela, ne dolgo pred njim pa Antti Vanhanen, finski državni prvak iz iste sportne panoge.

Svedski nogomet je izgubil svojega mednarodnega sodnika Otona Olssona, ki je umrl star komaj 53 let in je bil po poklicu zlatar v Helsingborgu. Leta 1924 je sodeloval v Kodanju tekmo med Dansko in Belgijo ter nato še nadaljnjih 12 mednarodnih tekem. Na olimpijskih igrah leta 1936, v Berlinu je vodil dvoboj med Italijo in Japonsko v predtekmovalju.

Prof. Lojzetu Turku v spomin

Zravnar si bil, visok ko hrast z Gorjancev, pa dober ko pšenica naših njiv, za rast in čast besede vnet, čestil zgovorno govorico si očenev.

Pri knjigah in v zatišju bele hiše, ob lučki hčerke, ob skrbih žene med dom in solo si delil srce, ki, bolno, ti je bilo vedno tiše.

Pa so prišli — in vzeli te v tujino, bajk in povesti poteptali raj, ki si z iskreno ljubil ga toplino.

Betežen, strit priromal si nazaj... Zdalj s Cvelbarjem in Janezom Trdino za narod prosil mrtvih ust drhtlaj.

P. Kalin

Iz Hrvatske

Promocije na zagrebskem vseučilišču. Dne 5., 13. in 15. julija je bilo promoviranih na vseučilišču v Zagrebu več medicincev, veterinarjev in pravnikov.

Novi hrvatski častniki. Sredi julija so gojenci prvega tečaja ustaške častniške šole napredovali v čin zastavnikov. Svečano-stim na Maruličevem trgu v Zagrebu so med drugimi odličniki prisostvovali vojni minister Ant Vokič, poveljnik hrvatskih oboroženih sil generalni poročnik Matija Čanić in predstavniki nemške vojske z generalom Schuschnigom na čelu. Mlade častniške sta nagovorila načelnik ustaške štaba polkovnik Tomislav Sertić in vojni minister Vokič.

Junaška smrt najmlajšega hrvatskega častnika. V borbi z odmetniki je padel zastavnik Poglavlakove telesne garde Željko Malenica. Pokojni je bil prvi izmed nedavno imenovanih mladih častnikov, ki je daroval svoje življenje za domovino.

Prof. Dužmović umrl. V bolnišnici na Rebru je dne 15. julija umrl prof. Joža Dužmović, tajnik Društva hrvatskih profesorjev.

Franciskanska bogoslovna fakulteta v Sarajevu. V začetku julija je bila izdana

zakonska odredba o ustanovitvi franciskanske bogoslovne fakultete v Sarajevu. Kakor znano so franciskani zelo razširjeni med hrvatskim narodom. Samo v šolstvu in dušnem pastirstvu je zaposlenih 750 franciskanih. V svojih rokah imajo 5 klasičnih gimnazij in 4 vzgojevališča za srednješolce. Zaradi vojne franciskani niso mogli vzdrževati štirih svojih visokih bogoslovnih šol (v Makarski, Dubrovniku, Mostarju in Sarajevu), zato so se odločili za osrednjo bogoslovje v Sarajevu, ki je dobilo stopnjo fakultete.

Na slavnosti v Heidelbergu, ki jih je priredilo društvo inozemskih vseučiliščnikov, je bila zastopana tudi Hrvatska. Poročevalka Blaženka Ferkoč je v svojem poročilu »Hrvatskemu Narodu« napisala, da so nastop Hrvati pričakovali z neko rezervjo, ker stadirojo v Heidelbergu samo 3 Hrvatic. Nastop pa je pokazal drugače. Hrvatske narodne pesmi je pela Karmen Antičeva, ki jo poznamo tudi iz oddaj ljubljanskega radija, s hrvatskimi narodnimi plesji pa je nastopila talentirana plesalka Sonja Dragomanovičeva.

Prepoved vožnje z avtomobili ob nedeljah in praznikih. Zagrebska policija je izdala prepoved vožnje za vse osebe in tovorne avtomobile ob sobote oziroma dneva pred praznikom od 7. zvečer do 5. jutraj naslednjega dne po nedelji ali prazniku.

MALI OGLASI

Kdor išče službo plača za vsako osebno L. 30, za drž. in prov. takso — 60, za dajanje naslova ali šifro L. 2.— Najmanjši iznos za te oglase je L. 7.— Za šenitve in dopisovanje je plačati za vsako besedo L. 1.—, za vse druge oglase L. — 60 za besedo, za drž. in prov. takso — 60, za dajanje naslova ali šifro L. 3.— Najmanjši iznos za te oglase je L. 10.—

OPOZARJAMO

naše cenjene oglaševalce, da bo oglasni oddelček »Jutra« sprejel naročila za male oglase, ki naj bodo natisnjeni v »Jutru« še isti dan zvečer, VSAK DAN SAMO DO 11.30, OB SOBOTAH PA DO 11. URE.

SLUGA

za vsa dela dobi stalno službo. Radi jasnega po- treshnja granacija ali kar- cija. Naslov v ogl. odd. Jutra. 20390-1a

POSTREZNIKO dobro moč, sprejemem ta- kov za vsa dela. Plača in hrana prav dobri. Vovk, pokarna, Rožna dolina — C. II. št. 14. 20728-1a

POSTREZNIKO pošteno, za vsak dan do- polnje sičem. Naslov v ogl. odd. Jutra 20737-1a

FRIZ. POMOCNICO dobro moč sprejme v stalno službo salon v centru. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod. 20567-1a

HSNO POMOCNICO po možnosti z znanjem kuhanja sprejme štiri- članska družina. Hranj- izdatna. Plača do 550 lit. Naslov v ogl. odd. Ju- tra. 20555-1a

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

KINO SLOGA Tel. 27-30
Zaradi velikega znuhanja podaljšamo še za drugi teden

V originalu! V originalu!
Tobisov vefilm visokih planin!
Mogočna povest o globoki ljubezni drz- nega dekleta po romanu Wilhelmine v. Hillern.

Jastrebeca Wally
Heidemarie Hatheyer, Sepp Rist, Win- nie Markus, Leopold Esterle.
Predstave ob 16. in 19. uri.

KINO UNION Telefon 22-21
Nepozabno filmsko delo iz kraljestva nesmrtnih muzike velikih klasikov Ba- cha in Brahmsa

Čarobne gosli
Will Quadflieg, Gisela Uhlen, Eugen Klöpfer, Hans Hermann Schaufuss, Paul Hörbiger, Paul Henckels, Elsa Wagner, Otto Tressler i. t. d.
Predstave ob 17. in 19.15 uri

KINO MATICA Telefon 22-41
Salve smeja! Dve uri nepriljenega razvedrila!
Do solz se boste nasmejali v najbolj zabavni veseloligri sezone

Še enkrat študent
s priljubljenim komikom Heinz Rühmannom v glavni vlogi — Film za mlado in staro!
Zaradi izrednega zanimanja predstave v soboto ob 15., 17. in 19. uri

Prodaj

SKATLICE
bakelitne, nizke oblike, vešine 60 cm, temno- rjave barve, oca 1800 ko- madov, prodaj po 2.50 litr. Naslov v ogl. odd. Jutra. 20424-6

MOSKO KOLO
sportno, v dobrem stan- ju, z novimi gumami in popolnoma obnovlje- no, prodaj. Cena 5000 litr. Vpraš. J. Jarmejca, c. 29, Šiška. 20684-6

DAMSKÉ SANDALE
drap nubuk št. 35 naj- novejši model, prodaj. Iz prijaznosti na ogled v trgovini Peko, Selen- burzova 4. 20698-6

KLAV. HARMONIKO s 120 bas in 4 registri, novo, prodaj. Vprašati vsak dan od 13. do 15. Znidaršč. Gledališka, 7. III. nadst. 20707-6

RADIOAPARAT
odlične nemške znamke, 6 cevil z jeklenkami — prodaj. Naslov v oglas- nem odd. Jutra. 20693-6

MOSKO KOLO
novo, še nepripravljeno, znane znamke ter gume, najboljše znamke, prodaj po ugodni ceni. — Zorjal, tehnik, Celovška 102. 20692-6

AKTOVKO
iz finega rjavega usnja, malo rabljeno, prodaj. Naslov v ogl. odd. Ju- tra. 20672-6

DAMSKIH NOGAVIC
št. 8 in 9, prodaj. ne- kaj porov. Ogled v so- boti od 15. do 18. ure. Naslov v ogl. odd. Ju- tra. 20584-6

VEČ OBLEK
moških, dobro ohranje- nih, ugodno prodajo. — Trgovina »Juspe«, Trža- ška c. 71. 20582-6

BLAGO
za moško obleko, pred- volni material, ugodno prodaj. Naslov v oglas- nem odd. Jutra. 20581-6

RJAVO OBLEKO
staro blago, za majhno postavo ali za fanta od 16 do 18 let, prodaj. — Pilsalska 40, spodaj. 20589-6

PISALNA STROJA
(1 v kovčku, 1 pisalni- ške) prodaj. Simandl, Dvorčakova 3. 20573-6

RADIOAPARAT
»Philips« 5 cevil, ugod- no prodaj. Tržaška 24. 20637-6

MLADO DEKLE
event. boljše osebo ta- kolo sprejme starejša gos- pa za lažja gospodinj- ska dela. Nauči se kuha- nja, dela dobrega, gospo- dinjskega. Pomagal ji bo mo tudi z obleko in čev- lji. Ponudbe na oglasni odd. Jutra pod. 20647-1a

POSTREZNIKO
iščeta dve osebi. Znanje kuhne važno. Zelo ugod- ni pogoji. Naslov v ogl. odd. Jutra. 20643-1a

DAMSKO FRIZERKO
dobro moč, sprejme salon Gjud Aleksander, Kon- gresni trg 6. 20616-1a

POSTREZNIKO
starejša, potrebujejo po- dolnje vsak dan od pol 2. do 7. ure. Slomškova, ul. 31. 20658-1a

SIVALNI STROJ
»Xnum« nov, pogrez- liv, šiva tudi nazaj, — prodaj. Simandl, Dvor- čakova 3. 20572-6

MOSKO KOLO
»Torpedo« — tovarniško novo in moška sinaki- plešč za močno postavo, v najboljšem stanju, — prodaj. takoj resnemu kupcu. Naslov v ogl. odd. Jutra. 20561-6

MOSKO KOLO
sportno, dobro ohranje- no, prodaj. Sv. Petra c. 95, ali Jegličeva 10, stopen. VII. Dintar. 20556-6

PISALNI STROJ
skoraj nov, poceni pro- dam. Ogled od 18. do 20. ure. Naslov v oglas- nem odd. Jutra. 20296-6

SREBRNO LISICO
dobro ohranjeno, pro- dam. Tržaška c. 17a-17. d. 20645-6

RADIOAPARAT
popolnoma nov, 5 cevil- znamke »Siare«, model 1944 zelo ugodno pro- dam. Ogled od 13. — 15. ure. Naslov v oglas- nem odd. Jutra. 20630-6

SPALNICO
lepo, belo pleščno, z eno posteljo, zamidi od- potovalni ugodno pro- dam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 20625-6

KONCERTNE CITRE
liščja boa, napredaj pri- tapetniki, Ciril Metodov- ja (Dunajska) št. 58. 20661-6

SANDALE
št. 45, nove, rjave, pro- dam. Naslov v ogl. odd. Jutra. 20654-6

PROJAM:
par moških srajc, bolj- ših za eno moško oble- ko v sivem in za en ko- stum. Ogled prosim od 11. ure. Naslov v oglas- nem odd. Jutra. 20612-6

CEVLJE ST. 36
sevro, svetle, popolnoma nove, poceni prodaj. — Gerbičeva 9, Kolenjača. 20603-6

BLAGO
za moško obleko, kočev- sko prodaj ali delno zamenjam za protivred- nost. Krakovski nasip 35, pritiščje, levo. 20589-6

MERCE IN GOLAZEN
ušji, stence, bolhe, štur- ke molje, miši, podgane, voluharje in bramorje zanesljivo pokorjate s strumom, ki ga dobite v drogeriji KANC. Židovska ulica 1. 19617-6

Kordin Franc
URADNIK O. U. Z. D.
K poslednjemu počitku ga bo- mo spremili v nedeljo 13. t. m. ob ½3. uri iz kapele sv. Fran- čiška, na pokopališče k Sv. Križu.
Ljubljana, 11. avgusta 1944.

Narodna galerija v Ljubljani
naznanja žalostno vest, da je v četrtlek 10. t. m. popoldne izdih- nil njen dolgoletni, zvesti usluž- benec
Dominik Smole
Pogreb bo v soboto 12. t. m. ob 16. uri z žal, kapelice sv. Ja- neza, na pokopališče k Sv. Križu.
Blag mu spomin!
Ljubljana, 10. avgusta 1944.
NARODNA GALERIJA V LJUBLJANI

PEGE IN LISAJ
Vian zanesljivo odstrani- Albi krema. — Drogeri- ja Kanc. Židovska ul. 1. 19618-6

Vajencitke
VAJENKO
ali vajenca za fotograf- sko obrt sprejme po ugodnim pogoj. Pono- vito Holjnska, Ulica 3. maja. 20558-44

Kupim
RJUHE
kape, blaznske prevleke in drugo posteljnino, stalno kupuje Hinko Privšek, Ljub- liana, Kolodvorska 7. 19957-7

KUPIM
vskovrste knjige za- jasto knjižnico. Ponud- be z navedbo knjig in cen na ogl. odd. Jutra pod. »Bibliofil« 20679-7

ZNAMKE
kompletno zbirko ali po- samezne partije, tudi prekomorske in pokra- jinske kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod. »Znamke« 20677-7

LJUBLJANSKI ZVON
tudi posamezne knjige, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod. »Ljub- ljanski Zvon« 20678-7

OVEJARA
hrškega mladega, čisto, krmega kupi Rudolf Se- ver, Marjtin trg 2. 20674-7

MIZARI
kupim univerzalni sko- belni stroj 40 do 60 cm. Naslov v ogl. odd. Ju- tra. 20568-7

TRGOVSKI LOKAL,
v zvezi s pisarno ali pisarno v zvezi s skladiščem, v sre- dišču mesta, izjem. Posre- dovalci dobro nagradi. — Hinko Privšek, Kolodvor- ska 7. 19963-17

UNIVERZALNI
skobelni stroj (Hobel- maschine) kupim ali za- menjam za les ali drugo. Naslov v ogl. odd. Jutra. 20569-7

LATESTEX-GUMI
nogavice, 1 par dolgih, srednje velikosti, ku- pim. Plačam dobro. Zu- pan Nikla. Beethovno- va 4-II, vrata 7. Med 2. in 6. uro. 20559-7

RJUHE
kapne in web vrst pre- proge kupuje trgovina »Ogled«, Metulj trg 3. — (vhod skozi vežo). 20348-7

CANKARJA
3, 5, in 6. knjigo, ku- pim. Ponudbe na oglas- ni odd. Jutra pod. »Cankar« 20662-7

KNEKO SOBO
ali samo ružo in stole, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod. »Do- bro ohranjeno« 20656-7

POSEST
VILO
enodružinsko, z večjim vrtom, v neposredni bli- žini mestnega središča, prodaj za 1.000.000 lit. Ponudbe na oglasni odd. Jutra pod. »Vi- la za milijon« 20701-20

V najem
TRGOVSKI LOKAL,
v zvezi s pisarno ali pisarno v zvezi s skladiščem, v sre- dišču mesta, izjem. Posre- dovalci dobro nagradi. — Hinko Privšek, Kolodvor- ska 7. 19963-17

OPREMLJ. SOBO
išče za takoj samski že- leznice. Gre tudi kot sostanovalec. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod. »Seksija« 20680-23a

OPREMLJ. SOBO
lepo iščem za takoj. — Ponudbe na oglasni odd. Jutra pod. »Točno plačam« 20655-23a

Razno
ROKE
hrapave in razpokane Vam napravi zopet než- ne in gladke Meloderm glycerin-gelée krema, — Drogerija Emma, — Iv. Kanc. nebotičnik. 19625-37

MAJHEN PAPAGAJ
zelen, se je zatekel. Od- dati proti nagradi v Pu- harjevi 5-V. 20670-37

INSERIRAJ
v »JUTRO«!

Kupimo
štiri tehtnice
(Personenwagen)

Ponudbe na:

ORGANISATION TODT,
Oberbauleitung Krain, Laibach,
Universität, Abteilung Nachschub

ŽENSKÉ MOČI
z znanjem nemščine
v starosti od 18 do 30 let, dobe takoj stalno,
dobro nameščenje pri
Organizaciji TODT
v telefonskem in brzojavnem oddelku.

Izobrazba traja šest tednov v lepem kraju v Gornji Italiji ob Gardskem jezeru, proti dobri plači, brez- plačni prehrani in obleki. — Prijaviti se pri

ORGANIZACIJI TODT
LJUBLJANA, GOSPOSKA ULICA ŠTEV. 2,
pri vodji tel. odseka gosp. POINTNERJU
od 9. do 10. in 15. do 16. ure

Deutschsprechende
weibliche Arbeitskräfte
im Alter von 18—30 Jahren finden sofort
Anstellung bei der
Org. TODT

beim Nachrichtenwesen und erhalten eine vollstän-
dige Ausbildung in diesem Berufsweige als
Fernsprecherinnen u. Fernschreiberinnen

Die Ausbildung erfolgt in der schönsten Gegend von
Oberitalien am Gardasee und dauert ca. 6 Wochen.
Geboten sind neben einer guten Bezahlung, freie Kost,
Unterkunft und vollständige Bekleidung. Meldungen
bei der

O. T. OBERBAULEITUNG XIII.
LAIBACH, GOSPOSKA ULICA No. 2
Nachrichtenleiter POINTNER
in der Zeit von 9 bis 10 und 15 bis 16 Uhr

»Ostaj tak in ta krmo obadva, Heinz! Gospodje s kriminalne policije so naju tolikanj prijazno prosili, naj ne za- potrebovati Tudi to je seveda skrajno muč- no za tvoje očeta in za sloves tvrdke. Da, Heinz, bodi pameten in ne zavrtaj se v noro, zaljubljenov viteštvo. Dragi fant, vsi smo že kdaj krvaveli iz takih ran — a ra- na se zaceli, ostane samo brazgotina!«

Heinz Renken ga je gledal, kakor da ga vidi prvič v življenju.

»Ne, Peter, ni mogoče, da bi bil kdaj resnično in globoko ljubil — ko bi bil, bi moral vedeti, da ženske v najhujši stiski ne pusti na cedilu, kdor je pravi mož!«

»Otrok, kaj veš ti o menile!«

»Dolej na žalost premalo — vem samo, da bom obnovil Ilino zaupanje in da je ne bom razočaral! Stal ji bom ob strani, pa naj se je zgodilo kar koli — zoper tebe in zoper očeta in mater!«

Peter Lange mu je globoko presunjen zrl v oči. Nato je znova dobil trd obraz.

»Tudi če bi bila morilka?«

»Blazen si, Peter!«

Glavni inženjer je porogljivo skrilv ust- nice, kakor da se je čustvo v njem nagloma izpreverilo.

»Ne dovolj, da bi pritrilil tvoji blaznosti, dragi fant!«

Heinz Renken mu ni več utegnli odgo-

»Ostaj tak in ta krmo obadva, Heinz! Gospodje s kriminalne policije so naju tolikanj prijazno prosili, naj ne za- potrebovati Tudi to je seveda skrajno muč- no za tvoje očeta in za sloves tvrdke. Da, Heinz, bodi pameten in ne zavrtaj se v noro, zaljubljenov viteštvo. Dragi fant, vsi smo že kdaj krvaveli iz takih ran — a ra- na se zaceli, ostane samo brazgotina!«

Heinz Renken ga je gledal, kakor da ga vidi prvič v življenju.

»Ne, Peter, ni mogoče, da bi bil kdaj resnično in globoko ljubil — ko bi bil, bi moral vedeti, da ženske v najhujši stiski ne pusti na cedilu, kdor je pravi mož!«

»Otrok, kaj veš ti o menile!«

»Dolej na žalost premalo — vem samo, da bom obnovil Ilino zaupanje in da je ne bom razočaral! Stal ji bom ob strani, pa naj se je zgodilo kar koli — zoper tebe in zoper očeta in mater!«

Peter Lange mu je globoko presunjen zrl v oči. Nato je znova dobil trd obraz.

»Tudi če bi bila morilka?«

»Blazen si, Peter!«

Glavni inženjer je porogljivo skrilv ust- nice, kakor da se je čustvo v njem nagloma izpreverilo.

»Ne dovolj, da bi pritrilil tvoji blaznosti, dragi fant!«

Heinz Renken mu ni več utegnli odgo-

voriti. Nekdo je rahlo potrkal na vrata. Ko je Peter Lange zaklical »Prosto!«, se je pokazal na pragu Braziljanec.

»Rad bi samo vprašal, ali sta gospoda nared, da gremo v »Umetniško beznico?«

Peter Lange je odgovoril z enako vljud- nim vabilom, naj pride bliže, ker bosta kmalu pripravljena za odhod.

A v tem, ko je gospod Da Silva neslišno pristopil, je Petra Langeja mahoma zbudil v oči, da je imel gospod iz Brazilije de- bele gumene podplate na čevljih. Nehote je pomislil, da se v takih čevljih lahko povsem brez glasu približava vratom. Pa ne da bi bil Braziljanec ujel kak kosček nje- govega glasnega razgovora s Heinzom Ren- kenom? To bi bilo neprijetno. Se bolj ne- prijetno bi nemara bilo dru. Petru Lan- geju, ko bi bil vedel, s čim se je ukvarjal Da Silva, ko ga je Heinz Renken pustil samega v hotelski veži.

Braziljanec je bil nekaj časa sedel s tanko modro knjižico v svojem naslanjaču ter obračal liste in čital. Mahoma pa je poskočil, odhitel v svojo sobo, poiskal ogo- ljeno zapisnico in jel po nji čitati in če- kati.

Nazadnje pa je vzel iz svojega kovčega temno, priročno pištolo ter jo spravlil v desni vnanji žep

Herbert Steinmann: 18
Žena za stekleno steno
Roman